

»ZA ME JE VREDNO, ČA NAROD ZMISLI«¹
SKLADATELJ I MELOGRAF IVAN MATETIĆ RONJGOV²

LOVORKA RUCK

Glazbena škola Ivana Matetića Ronjgova
Laginjina 1
51000 RIJEKA

UDK/UDC: 78.071.1 Matetić Ronjgov

Izvorni znanstveni rad/
Original Scientific Paper
Primljeno/Received: 24. 5. 2011.
Prihvaćeno/Accepted: 13. 10. 2011.

Nacrtak

Melograf i skladatelj Ivan Matetić Ronjgov (Ronjgi, Viškovo, 1880. — Lovran, 1960.) jedan je od najznačajnijih riječkih glazbenika. Svoje je djelovanje posvetio očuvanju tradicijske glazbe svojega zavičaja te skladanju na temelju njezinih značajki. Njegov skladateljski opus možemo podijeliti na dvije osnovne grupe: skladbe nastale na temelju istarsko-primorskoga glazbenog idioma te rane i prigodne radove skladane u okviru dursko-molskog tonalitetnog sustava. Gotovo cjelokupan opus pripada vokalnom odnosno vokalno-instrumentalnom stvaralaštvu. Najznačajnija djela su zborske a cappella skladbe *Čaće moj*, *Roženice*, *Malo mantinjade v Rike na palade*, *Mantinjada domaćemu kraju*, *Naš kanat je lip* te *Na mamin grobak*. Obradujući izvorno dvoglasne napjeve,

ili skladajući u ozračju istarsko-primorske glazbe, Matetić u harmonizaciji tzv. istarske ljestvice često koristi smanjeni kvintakord, smanjeni septakord, dok je obavezni završetak dijela skladbe ili čitave skladbe u unisonu. Melodijski praelement je interval male terce.

Bard istarsko-primorske glazbe svojim je skladbama dokazao vrijednost glazbenog idioma svojega zavičaja te pokazao onima koji su ga željeli slijediti kako se na temelju narodnoga glazbenog blaga može krenuti novim glazbenim putevima.

Ključne riječi: Ivan Matetić Ronjgov, hrvatski melograf, hrvatski skladatelj, istarska ljestvica

¹ Citat iz Matetićevog pisma Slavku Zlatiću s nadnevkom 7. studeni 1955. Usp. Slavko ZLATIĆ: Za mene je vredno ča narod misli, obj. u: Vinko TADEJEVIĆ (ur.): *Ivan Matetić Ronjgov*, Zbornik, Kulturno-prosvjetno društvo »Ivan Matetić Ronjgov«, Rijeka 1983, 290.

² Tekst je inačica dijela magistarske radnje *Skladateljske ostavštine riječkih glazbenika dvadesetog stoljeća*, obranjene na Muzičkoj akademiji Sveučilišta u Zagrebu 2010. godine, pod mentorstvom prof. dr. Eve Sedak i komentorstvom prof. dr. Stanislava Tuksara.

I. Uvod

»Ivan Matetić-Ronjgov velika je stvaralačka ličnost čiji kompozitorski opus, što dalje to više, postiže i dostiže ono značenje i ono mjesto koje mu pripada u našoj muzici. Pojavio se kao kompozitor u vrijeme kada muzičko stvaralaštvo, prezasićeno i iscrpljeno na stoljetnom izražaju temeljenom na tonalitetima dura i mola, traži i pronalazi putove da se udalji iz tog začaranog kruga. Schoenbergov temeljiti raskid s prošlošću i pojava atonalnosti, sporadični pokušaji da se suvremeni izražaj osvježi oživljavanjem starih modalnih načina, kao i nastojanja da se stilska razdoblja iz prošlosti — barok, klasika i romantizam — osuvremene dostignućima u harmonici i orkestraciji ukazuju da kompozitori traže nove putove, nove izražaje, što se očituje u brojnim smjerovima i pravcima kojima obiluje muzika XX stoljeća. I Matetić pripada takvim tragaocima.«³

Temeljni tekstovi za proučavanje životnog puta i glazbeničkog djelovanja Ivana Matetića Ronjgova objavljeni su 1983. u zborniku *Ivan Matetić Ronjgov*,⁴ a nezaobilazno je i izdanje *Dragi moj ženso, Pisma Ivana Matetića Ronjgova, Zbornik 4*.⁵ Također, značajan prilog o Matetićeve skladateljskom izričaju je predgovor Slavka Zlatića⁶ notnom izdanju Ivan Matetić Ronjgov, *Izabrani zborovi a cappella*, iz kojega je već naveden citat, kao i predgovori Dušana Prašelja notnim zbirkama Matetićevih mješovitih zborova, ženskih (dječjih), muških te rodoljubnih i revolucionarnih zborova,⁷ te naposljetku predgovor Marije Riman zbirki solo pjesama.⁸

Osnovni izvor za proučavanje skladateljskog opusa je rukopisna ostavština Ivana Matetića Ronjgova, pohranjena u Ustanovi Ivan Matetić Ronjgov u Viškovu pokraj Rijeke.

³ Usp. Slavko ZLATIĆ: Predgovor u: Ivan MATETIĆ RONJGOV: *Izabrani zborovi a cappella*, Prosvjetni sabor Hrvatske, Zagreb 1979, VII.

⁴ Usp. *Ivan Matetić Ronjgov, Zbornik*, a posebice tekstove Josipa Sokolića (*Istarski učitelj Ivan Matetić z Ronjgi*, 38-56), Mira Klobasa (*Pedagoška djelatnost Ivana Matetića Ronjgova u Rijeci*, 57-69), Vladimira Fajdetića (*Ivan Matetić-Ronjgov melograf*, 77-93) te Lovre Županovića (*Ivanu Matetiću va čast*, 152-159).

⁵ Usp. *Dragi moj ženso: Pisma Ivana Matetića Ronjgova*, u: David KABALIN (ur.): *Ivan Matetić Ronjgov, Zbornik 4*, Ustanova »Ivan Matetić Ronjgov«, Rijeka 1995.

⁶ Dirigent i skladatelj Slavko Zlatić praisveo je pet od šest Matetićevih najznačajnijih i najopsežnijih skladbi (nije praisveo jedino *Čaće moj*), te je često izvodio i druga Ronjgovljeva djela. Stoga ga je Ronjgov prozvao »moj konzule« (usp. pisma obj. u *Dragi moj ženso*, 69).

⁷ Usp. predgovore Dušana Prašelja obj. u: Ivan MATETIĆ RONJGOV: *Rodoljubni i revolucionarni zborovi*, Kulturno-prosvjetno društvo Ivan Matetić Ronjgov, Prosvjetni sabor Hrvatske, Rijeka 1980, V-VI; I. MATETIĆ RONJGOV: *Istarsko-primorski zborovi, Dječji i ženski*, Kulturno-prosvjetno društvo Ivan Matetić Ronjgov, Prosvjetni sabor Hrvatske, Rijeka 1981, V-VI; I. MATETIĆ RONJGOV: *Istarsko-primorski zborovi, Muški*, Kulturno-prosvjetno društvo Ivan Matetić Ronjgov, Prosvjetni sabor Hrvatske, Rijeka 1981, V-VI; I. MATETIĆ RONJGOV: *Istarsko-primorski zborovi, Mješoviti*, Kulturno-prosvjetno društvo Ivan Matetić Ronjgov, Prosvjetni sabor Hrvatske, Rijeka 1981, V-VI.

⁸ Usp. Predgovor Marije Riman obj. u: Ivan MATETIĆ RONJGOV: *Zbirka solo pjesama za glas i klavir*, Kulturno-prosvjetno društvo Ivan Matetić Ronjgov, Rijeka 1986, [6-7].

II. Životopis

Ivan Matetić rodio se 10. travnja 1880. godine u selu Ronjgi kraj Sv. Mateja, danas Viškova. Otac Josip bio je šumski radnik, a majka Marija rođena Tibljaš.⁹ Želeći još više istaknuti povezanost s krajem iz kojeg je iznikao, dodao si je prezimenu »Ronjgov«. Nije moguće točno utvrditi od kada se Matetić potpisivao i s dodatkom Ronjgov.¹⁰

Ivan Matetić završio je učiteljsku školu u Koprju, gdje je stekao i prva znanja o glazbi. Od 1899. godine službovao je kao učitelj u mnogim istarskim mjestima: Žminju, Barbanu, Kanfanaru, Sv. Petru u Šumi, Gologorici, Pićnu, Klani i Opatiji. U većini mjesta gdje je učiteljevao okupljao je odrasle u pjevačke zborove i tamburaške orkestre, djelovao kao orguljaš te podučavao školsku djecu sviranju violine i pjevanju. Družio se s »narodnjacima« te svojim djelovanjem smetao Talijanima i talijanašima, »šarenjakima« kako ih je sam zvao. Stoga je i bio često premještan u Istri. U Opatiji je djelovao od 1905. do 1919. godine,¹¹ gdje se vjenčao s Fanicom Jurković.¹² Godine 1908. rođena je kći Ivka, a 1912. kći Vjera.¹³ Za vrijeme prvog svjetskog rata u nekoliko je navrata napuštao Opatiju kao vojnik. U Opatiji odnosno Voloskom¹⁴ Matetić je djelovao u Glazbeno-dramatičkom društvu Volosko. U okviru društva djelovali su pjevački i tamburaški zbor te dramska sekcija (koju je vodio Viktor Car Emin).

Već kao mlad učitelj Matetić je sebi postavio cilj: očuvati istarsko-primorsku narodnu glazbu od propadanja te pronaći način kako da se ona iskoristi u umjetničkoj glazbi. Melografski rad doveo ga je do spoznaje o nedostatku temeljite glazbene naobrazbe. Koncem I. svjetskog rata kratko je vrijeme studirao glazbu u Beču. Poput mnogih drugih Istrana, emigrirao je radi talijanske okupacije. Od 1919.¹⁵ do 1921. godine učio je glazbu na Konzervatoriju Hrvatskog zemaljskog glazbenog zavoda (kasnije Muzičkoj akademiji) u Zagrebu,¹⁶ gdje mu je predavao

⁹ Na nekim ranim skladbama Matetić se potpisao i s nadimkom »Friculkin«. To je bio nadimak njegove majke Marije rođ. Tibljaš Friculkin. Prema napomeni Ivana Jardasa u pismu Matetića Jardasu od 9. svibnja 1955. obj. u *Dragi moj ženso*, 45.

¹⁰ Pregledavši notne autografe u Matetićevoj ostavštini, može se zaključiti da svoje skladbe nastale do otprilike 1920. godine nije potpisivao s dodatkom Ronjgov, djela nastala do 1925. povremeno je potpisivao s »Matetić Ronjgov«, a nakon spomenute godine uvijek se potpisivao kao »Ivan Matetić Ronjgov«.

¹¹ O Matetićeovom učiteljskom djelovanju v. više u: Josip SOKOLIĆ: Istarski učitelj Ivan Matetić z Ronjgi, obj. u: Vinko TADEJEVIĆ (ur.): *Ivan Matetić Ronjgov, Zbornik, Kulturno-prosvjetno društvo »Ivan Matetić Ronjgov«, Rijeka 1983, 38-56.*

¹² U čast svojoj supruzi neke je svoje skladbe Matetić potpisivao s »Ivan Fancićev«.

¹³ Ivka Matetić-Damjanović je bila harfistica, a Vjera (Vera) Matetić je bila gimnazijska nastavnica pjevanja te solfeggia na glazbenoj školi.

¹⁴ Volosko je nekad bilo samostalno naselje, a danas je dio Opatije.

¹⁵ 5. svibnja 1919. premješten je za učitelja u Drivenik, gdje nikad nije djelovao jer se upisao u Hrvatsku zemaljsku glazbenu školu u Zagrebu školske godine 1919/20.

¹⁶ Od 1916. škola odnosno konzervatorij nosi ime Konzervatorij Hrvatskog zemaljskog glazbenog zavoda (Hrvatski konzervatorij), od 1920. Hrvatska zemaljska glazbena škola, od 1921. naziv je Kraljevski konzervatorij, a 1922. postaje Kraljevska muzička akademija. Usp. Koraljka KOS (ur.): *Muzička akademija u Zagrebu 1921-1981: Spomenica u povodu 60. godišnjice osnutka*, Muzička akademija u Zagrebu, Zagreb 1981, 12.

i Franjo Dugan stariji. O samom Matetićeovom upisu dragocjeno je svjedočanstvo Ladislava Šabana: »Tko zna da li bi naš osebujni i rasni folklorni skladatelj iz Istre, Ivan Matetić-Ronjgov (1880-1960) ikada postao ono što je postigao da nije bilo Klaićeva zauzimanja i razumijevanja za specifičnost njegova slučaja. Matetić je tek 1919. stigao iz Istre i Primorja u Zagreb kao izbjeglica nakon talijanske okupacije, kada mu je bilo već skoro 40 godina. Najprije je molio da mu se pruži kakva bilo mogućnost da uči glazbu, možda kao hospitant. U jesen, kad je polagao prijamni ispit, pokazalo se da nije bilo baš uspješno, a i godine su bile zapreka prema propisima školskog statuta. Međutim, Matetića je Klaić podržao i zagovorio prijem ističući da se Matetić u Istri već bavio skupljanjem folklor, pa da mu valja omogućiti da se u tom pravcu izobrazu i dalje djeluje. Štoviše, Klaić mu je preporukom ishodio dodjelu stipendije.«¹⁷

Završivši studij živio je i radio u Sušaku. U Sušaku je bio od 1921. do 1925. godine nastavnik pjevanja na gimnaziji. Godine 1923. Matetić u Sušaku osniva Privatnu muzičku školu koja djeluje do njegova odlaska u Zagreb 1925. Osnivanjem Privatne muzičke škole Matetić je utro put utemeljenju i djelovanju Glazbene škole Sušak.¹⁸

Nakon dvadeset i pet godina melografiranja i proučavanja narodne glazbe Istre i Hrvatskog primorja Matetić je, uz pomoć svog profesora Franje Dugana, postavio teoretske osnove istarsko-primorske glazbe te utvrdio takozvanu istarsku ljestvicu.¹⁹ Rezultate rada objavljuje u časopisu *Sv. Cecilija* 1925. i 1926. godine (članci *O istarskoj ljestvici*, *O bilježenju istarskih popijevki*, *Još o bilježenju istarskih popijevki*).²⁰ Godine 1931. objavio je također u časopisu *Sv. Cecilija* članak *Crkveno pjevanje na otoku Krku*.²¹

U Zagrebu je od 1925. do 1939. godine tajnik Muzičke akademije, a od 1925. do 1935. je vršio i funkciju knjižničara.²² Razdoblje mirovine i ratne godine provodi u Beogradu kod kćeri Ivke. Poslije 1945. godine ponovno je kratko vrijeme u Zagrebu gdje na Muzičkoj akademiji predaje glazbeni folklor. U Rijeci se nastanjuje

¹⁷ Usp. Ladislav ŠABAN: *150 godina Hrvatskog glazbenog zavoda*, HGZ, Zagreb 1982, 105.

¹⁸ Glazbena škola Sušak započela je s djelovanjem 1927. godine, 1938. godine njezino je financiranje preuzela Gradska općina Sušak te je djelovala do 1941. Usp. Miro KLOBAS: Pedagoška djelatnost Ivana Matetića Ronjgova u Rijeci, obj. u: *Ivan Matetić Ronjgov, Zbornik*, 57-69.

¹⁹ I sam Matetić je tijekom života revidirao naziv istarska ljestvica u istarsko-primorska ljestvica (usp. Slavko ZLATIĆ: Analiza strukture tonskog niza, harmonije itd. u djelu Ivana Matetića-Ronjgova, obj. u: *Ivan Matetić Ronjgov, Zbornik*, str. 70). Ispravnije bi bilo koristiti termin istarsko-primorski niz odnosno, kako predlaže Ruža Bonifačić, »stil tijesnih intervala istarsko-primorske regije« (usp. Ruža BONIFAČIĆ: O problematici takozvane »istarske ljestvice«, *Narodna umjetnost*, 38 (2001) 2, 73-95). No, budući da je članak posvećen Matetiću i njegovom opusu, zadržat ću uvriježeni Matetićeov termin istarska ljestvica odnosno istarsko-primorska ljestvica.

²⁰ Prva dva navedena članka objavljena su 1925. godine (*Sv. Cecilija*, 19/2, str. 37-43; 19/6, str. 165-171), dok je napis *Još o bilježenju istarskih popijevki* tiskan 1926. godine (20/4, str. 125-127).

²¹ Usp. *Sv. Cecilija*, 24/6, str. 205-206.

²² Usp. Koraljka KOS (ur.): *Muzička akademija u Zagrebu 1921-1981: Spomenica u povodu 60. godišnjice osnutka*, 91, 108.

1947. godine te u muzičkoj školi predaje do 1951. godine teoriju glazbe, solfeggio i harmoniju.²³

Ni nakon drugog odlaska u mirovinu, Ronjgov ne zapostavlja melografitiranje i skladateljski rad. Godine 1946. objavljuje tekst *O narodnoj muzici Istre*,²⁴ a 1957. članak *Neke napomene uz narodne melodije Suska*.²⁵ U godinama kada neki autori počinju odlagati svoja pera Matetić sklada najveća i najvrjednija djela. Prigodom 80. rođendana Josip Broz Tito odlikovao ga je Ordenom rada I. reda. Matetić je tada u svojoj izjavi za radio rekao: »Mislim da sam ovo odlikovanje dobio za dvije etape moga rada. Prvu, da pokažem i dokažem, da je istarsko-primorska muzika isto tako vrijedna kao i svaka druga a možda još i više, jer je originalna, i onu drugu — glavnu — da uznastojim iz petnih žila da se ova 13 stotina godina stara muzika ne izgubi preko noći, barem dotle dok svi njeni ritmički i melodijski elementi ne uđu u umjetničku muziku, jer tek onda neće propasti. U tome sam i uspio...«.²⁶ Ivan Matetić Ronjgov umro je u Lovranu 27. lipnja 1960. godine. Sahranjen je na groblju u Opatiji.²⁷

III. Skladateljski opus

Cjelokupna ostavština Ivana Matetića Ronjgova pohranjena je u Ustanovi Ivan Matetić Ronjgov,²⁸ smještenoj u Spomen-domu Ronjgi,²⁹ odnosno u preuređenoj Matetićevoj rodnoj kući.³⁰ Glavnina ostavštine preuzeta je od skladateljevih kćerki, Vjere i Ivke. Matetićevu rukopisnu notnu ostavštinu arhivski je obradila i katalogizirala Lovorka Ruck, u razdoblju od 2000. do 2008. godine. Notna ostavština sadrži 1024 arhivske rukopisne jedinice, većinom Matetićeve skladbe i melografske zapise.³¹

²³ Od 1963. godine riječka glazbena škola nosi Matetićevo ime, a njegovim je imenom 1962. godine nazvana i muzička škola u Puli.

²⁴ Usp. O narodnoj muzici Istre, *Muzičke novine*, (1946) 2 (objavljeno i u: *Ivan Matetić Ronjgov, Zbornik*, 27-30).

²⁵ Usp. *Neke napomene uz narodne melodije Suska*, u: Mijo MIRKOVIĆ (ur.): *Otok Susak*, JAZU, Zagreb 1957, 331-333.

²⁶ Usp. *Ivan Matetić Ronjgov, Zbornik*, 95.

²⁷ U neposrednoj blizini sahranjen je pjesnik Viktor Car Emin. Matetić je s pjesnikom prijateljvao i 1930. godine, prigodom Careve 60. godišnjice rođenja, posvetio mu obradbu narodne pjesme *Lipa mladost moja*. Usp. *Dragi moj ženso, Ivan Matetić Ronjgov, Zbornik* 4, 428.

²⁸ Godine 1978. osnovano je Kulturno-prosvjetno društvo Ivan Matetić Ronjgov, koje od 1994. nosi naziv Ustanova Ivan Matetić Ronjgov. Usp. Izvještaj o radu Društva za 1978. godinu, obj. u: *Ivan Matetić Ronjgov, Zbornik*, 590-593.

²⁹ Spomen-dom Ronjgi otvoren je 1977. godine. Više u: *Ivan Matetić Ronjgov, Zbornik*, te u fotomonografiji: Ljubomir STEFANOVIĆ: *30 godina Spomen-doma Ivana Matetića Ronjgova, Kanat-litrati-beseda*, Ustanova Ivan Matetić Ronjgov, Ronjgi, Rijeka 2009.

³⁰ Voditelj prikupljanja Matetićeve ostavštine bio je Dušan Prašelj, Matetićev učenik i dugogodišnji ravnatelj Ustanove Ivan Matetić Ronjgov.

³¹ Arhivski je obrađena cjelokupna rukopisna ostavština, a u računalnom programu ISIS katalogizirano je 635 arhivskih jedinica. Katalogizirani su svi rukopisi i prijepisi skladbi, a izostavljene su arhivske jedinice koje su isključivo melografski zapisi, odnosno zbirke melografskih zapisa, te Matetićevi školski/studentски zadatci.

Matetićeve skladateljski opus možemo podijeliti na dvije osnovne grupe: skladbe nastale na temelju istarsko-primorskoga glazbenog idioma te skladbe u kojima spomenuti idiom nije prisutan. Nakon postavljanja teorije o istarskoj ljestvici, Ronjgov je počeo dvadesetih godina prošloga stoljeća obrađivati narodne pjesme. Izuzev pojedinih kasnije nastalih prigodnih radova, samo su rani radovi skladani isključivo u okviru dursko-molskog tonalitetskog sustava.

Gotovo cjelokupan opus pripada vokalnom odnosno vokalno-instrumentalnom stvaralaštvu. Glavninu opusa sačinjavaju zbarske a cappella skladbe. Vokalno-instrumentalnom dijelu opusa pripadaju solo popijevke, dvopjevi te scenska glazba za igrokaze. Među instrumentalnim skladbama nalazimo klavirske minijature, jednu minijaturu za harfu te obradbe za tamburaški orkestar.

III.1. Vokalne i vokalno-instrumentalne skladbe

III.1.1. »Vokalne simfonije«

Najistaknutije mjesto u opusu pripada najopsežnijim djelima za vokalne soliste i zbor, djelima koje je dirigent i skladatelj Slavko Zlatić, poznavatelj i promicatelj Matetićeve djela, nazvao vokalnim simfonijama. To su skladbe *Ćaće moj* (1932.),³² *Roženice* (1935.), *Malo mantinjade v Rike na palade* (1951.), *Mantinjada domačem kraju* (1954.), *Naš kanat je lip* (1956.) te *Na mamin grobak* (1959.). Ronjgovljeva prva opsežnija skladba, tužaljka za dva solista i dječji zbor *Ćaće moj*, s podnaslovom »Narekovane za ocem«, posvećena je dječjem zboru »Trboveljski slavček«, a povod je bila rudarska nesreća u Hrastniku (Slovenija). Tekst naricaljke preuzet je iz zbirke »Istarske narodne pjesme«.³³ Skladbu je zbor »Trboveljski slavček« sa svojim dirigentom Augustom Šuligojem praisveo 1933. te uspješno izvodio na svojim europskim turnejama. Djelo postoji i u inačicama za mješoviti te muški zbor. Jezgru čitave skladbe predstavlja mala terca. Tužaljka je uzoran primjer umjetničke obradbe folkloru i do danas je najpoznatije i najizvođenije Matetićevo djelo. *Roženice* uglazbljuju stihove Mate Balote. Pisane su za mješoviti zbor, koji se mjestimično raslojava na trinaest glasova, te za recitatora, alt i bariton solo (**n. pr. 1**). Balota u ovoj poemi citira stihove narodne pjesme *Rodila loza grozda dva*, što je Matetića potaklo na citiranje istoimenog narodnog napjeva. Šaljiva balada *Malo mantinjade v Rike na palade* za vokalne soliste i mješoviti zbor nastala je prema narodnoj poeziji. U skladbi se zvuk sopila oponaša slogovima »ta-na-naj«,

³² Godine 1933. Matetić je djelo preradio za mješoviti zbor te se u literaturi najčešće 1933. navodi i kao godina nastanka dječjeg zbora odnosno prvobitne verzije. Usp. Slavko ZLATIĆ: Predgovor u: Ivan MATETIĆ RONJGOV: *Izabrani zborovi a cappella*, IX.

³³ Matetić je iz skupine naricaljki preuzeo tekst naslovljen *Za ocem*. Usp. *Istarske narodne pjesme*, Istarska književna zadruga, Opatija 1924, 197.

Zlata Urogošević Roženice I. Matetić Ronjgov
Mate Balota.

The image shows a handwritten musical score for the piece 'Roženice'. The score is written on five staves. The top staff is for Soprano (Sop.), the second for Alto (Alt.), the third for Tenor (Ten.), and the fourth for Bass (Bas.). The lyrics 'Ro-že-ni-ce' are written under the vocal lines. The score includes various musical notations such as notes, rests, and dynamics. The tempo is marked 'Andante sost. molto' and the mood is 'Miserioso'. The score is signed 'I. Matetić Ronjgov'.

Notni primjer 1: Ivan Matetić Ronjgov, početak skladbe *Roženice*, autograf

poznatim kao »tarankanje«. Prema stihovima Davida Kabalina skladana je *Mantinjada domaćemu kraju*. Poput Kabalina stihovima, Matetić je želio dočarati buru tonskim koloritom koristeći široku zvučnu lepezu vokalnog aparata od čak trinaest zbornskih te tri solističke dionice. Onomatopeju bure postiže vokalom »u« te ostinanim slogovima »u-nu-gu« u najdubljoj basovoj dionici. U ovoj se skladbi javlja motiv sopačke mantinjade. Skladba *Naš kanat je lip* uglazbljuje stihove Ljube Brgića, posvećene 70. godišnjici Matetićevega života. Pisana je za tenor i bariton solo uz mješoviti zbor. U djelu *Naš kanat je lip* javlja se citat napjeva *Oj divojko*. Posljednje veliko zbornsko djelo *Na mamin grobak* ujedno je i zadnje dovršeno. Djelo je Matetić radio dvadeset godina, prema vlastitom tekstu, a dovršio ga je 1959. U partituri je tekst povjeren uglavnom solo baritonu, koji personificira samog skladatelja. Izdvaja se odlomak sa stihom »Angulija je zvonila«. Matetića je duboko pogodilo što dolazeći iz Beograda u rodni kraj nije uspio zateći majku živu, već ga je na domaku sela zatekao zvuk posmrtnog zvona. Kompozicija *Na mamin grobak* skladana je za mješoviti zbor s baritonom, altom i tenorom solo. Jedna je od najopširnijih jednostavačnih zbornskih a cappella kompozicija u cjelokupnoj

glazbenoj literaturi; traje oko 35 minuta, a zahtijeva osmeroglasni zbor. Matetić nije doživio praizvedbu skladbe, jer se ona zbila šest mjeseci nakon skladateljeve smrti. Djelo je u Narodnom kazalištu »Ivan Zajc« u Rijeci praizveo Zbor RTV Zagreb pod ravnanjem dirigenta Slavka Zlatića. Radi zahtjevnosti skladbe, ova je izvedba do dana današnjeg ostala jedina. Matetić je konstruirao osmotonsku ljestvicu nizanjem frigijskih trikorda, a kao rezultat u okomici se često pojavljuju smanjeni kvintakordi, smanjeni septakordi. Praelement je interval male terce.

Prema Mirjani Veljović Matetićeve su skladbe »odraz klasičnih tonalno-funkcionalnih odnosa prema tonskoj strukturi istarske ljestvice [...] [Matetić je] širenjem tonalnih okvira uvjetovanih folklornim karakteristikama otpočeo [...] proces oslobađanja folklornog niza od tonalitetne podređenosti. Time folklorni odnosno modalni elementi izlaze u prvi plan.«³⁴

Uz navedenih šest djela Matetić je skladao a cappella dječje odnosno ženske zborove, muške i mješovite, od jednostavnih dvoglasnih do zahtjevnijih četveroglasnih zborova. Izuzev dva nedovršena školska rada (četveroglasne vokalne fuge *Gorom jaše kraljeviću Marko, Učkoj*) svi su zborovi homofoni.

III.1.2. Dječje pjesme

No, prije bavljenja zborovima, spominjem Matetićeve najranije radove, šesnaest jednoglasnih dječjih pjesama, napisanih u dur ili mol tonalitetu. Ove pjesmice skladatelj uopće ne spominje u svom popisu skladbi, sigurno ih ne smatrajući dovoljno vrijednima. Na autografu pjesme *Majčica moj anđeo* stoji: »moja prva 'kompozicija' u Žminju 1900.«, a na istom je notnom papiru i pjesma *Bako*. Pjesmice *Mali primorac*, *Mali Istran*, *Mala Anka*, *Znaš li pjesmo srca moga*, *Pile*, *Sa visina snijeg prši*, *Molba cvijeća*, *Lastavicama* i *Dva svadljivca* uglazbljuju stihove objavljene u dječjem listu *Mladi Istran*. Budući da je *Mladi Istran*, od 1909. pod nazivom *Mladi Istranin* izlazio od 1906. do 1910. godine,³⁵ vjerojatno su i Matetićeve dječje pjesme tada napisane. *Karanfil* i *Stari dome* temelje se na stihovima Vladimira Nazora, a u ostavštini su i autografi pjesama *Visibaba* te *Evo me opet*. Pretpostavljam da su i ove pjesme nastale u prvom desetljeću 20. stoljeća. Gotovo pola stoljeća kasnije, 1950., Ronjgov, na vlastite stihove, piše dječju pjesmu *Batici — ribaru* svom unuku za rođendan.

³⁴ Usp. Mirjana VELJOVIĆ: Harmonijska nadgradnja istarskoga tonskog niza u djelima Matka Brajše-Rašana, Ivana Matetića Ronjgova i Slavka Zlatića, u: Doris BRUSIĆ (ur.): *Ivan Matetić Ronjgov, Odjeci glazbene prošlosti, Zbornik 6*, Ustanova »Ivan Matetić Ronjgov«, Viškovo — Ronjgi 2002, 157.

³⁵ Časopis *Mladi Istran* počeo je izlaziti u Lošinj 1906. godine, a pokrenuo ga je Josip A. Kraljić. Od 1909. list je izlazio u Opatiji te je promijenio naziv u *Mladi Istranin*, a uređivao ga je Viktor Car Emin. Od 1910. do 1914. godine, kada su ga Talijani zabranili, list izlazi pod naslovom *Mladi Hrvat*, a od 1911. uz Cara Emina uređuje ga i Rikard Katalinić Jeretov.

III.1.3. Dječji i omladinski zborovi

Brojne je radove Ronjgov pisao za djecu, potaknut uvjerenjem »da jedino učitelji mogu spasiti od propadanja našu narodnu pjesmu«. Stoga kao vlastito izdanje objavljuje *Čakavsko-primorsku pjevanku*. Iako u uvodu piše »Ronjgi (Kastav), godine Gospodnje 1939.«, pjevanka je tiskana 1940. u Zemunu. Njezin je podnaslov *12 dvoglasnih čakavskih melodija za omladinu sviju vrsti škola*. Matetić je pjesme podijelio u četiri skupine: 22 pjesme / zbora nalazimo u skupini »A) niži stepen«, 45 u skupini »B) srednji stepen«, 49 u grupi »C) viši stepen« te 12 u skupini »D) dodatak«. Sve se pjesme / dječji zborovi iz prve tri skupine kreću u tercnom dvoglasju, dok se pjesme iz dodatka kreću u paralelnim sekstama. Izuzev stihova Drage Gervaisa u pjesmi *Pod Učkun kućice bele*, tekstovi svih ostalih pjesama su narodni. U *Čakavsko-primorskoj pjevanki* teško je razlučiti koje su pjesme zapisi izvornih narodnih popijevki, a koje Matetićevi radovi. Melograf Nedjeljko Karabaić tvrdio je da je u *Čakavsko-primorskoj pjevanki* samo 67 narodnih napjeva,³⁶ što bi značilo da je čak 61 rad Matetićeve. Novije etnomuzikološke spoznaje ne postoje. Prema Dušanu Prašeljcu zasigurno izvorni Matetićeve dvoglasni zborovi u pjevanki su: *Peteh kukuriče*, *Jež prez brageš*, *Pod Učkun*, *Mačji pir*, *Tužan vrabac*, *Slipi miš* i *Kos*. Zbor *Pod Učkun* ima ishodište, početni motiv, u primorskom narodnom napjevu *Popuhnul je*. Izvorni dvoglasni zbor koji se ne nalazi u *Pjevanci*, a po melodijskoj bi joj građi, opsegu i težini apsolutno pripadao, je *Tičji pir*. U ostavštini se ne nalaze ni autografi niti prijepisi nijednog od navedenih izvornih dvoglasnih zborova. Također, autor ih u svom popisu skladbi ne spominje.

Veliku skupinu zborova predstavljaju dječji (ili, prema Matetićevoj naznaci, omladinski) odnosno ženski zborovi. Prema autografima, ako sam skladatelj nije naveo, teško je odnosno nemoguće razlučiti koji su radovi namijenjeni omladinskom, a koji ženskom zboru. Zbunjujuća je činjenica da u svom popisu skladbi iz 1955. godine Matetić uopće ne navodi dječje zborove, već ih sve svrstava u ženske zborove. Mnoge od ovih zborova skladatelj je pisao za ansamble s kojima je radio on sam ili njegova kći Vjera. Većina je nastala za nastupe omladinskog odnosno ženskog pjevačkog zbora Muzičke škole u Rijeci nakon 1945. godine. Harmonizacije su većinom troglasne. Napominjem da zbor *Istarska narodna himna* skladatelj naziva i *Draga nam je Istra*. Naslov *Tamo doli puli mora* odgovara dvjema skladbama: dva istoimena zbora obrađuju dva različita napjeva, kojima se čak i stihovi samo djelomično podudaraju.

Izvorni troglasni dječji zborovi su *Kos* i *Motovunska šuma* (na stihove Vladimira Nazora). Troglasna verzija zbora *Kos* ponešto je ritamski i melodijski izmijenjena verzija istoimenog dvoglasnog rada, a u znatnom dijelu zadržano je dvoglasje. Sličan odnos dvoglasja i troglasja je npr. u obradbi napjeva *Zaspala je Katica*.

³⁶ Usp. Nedjeljko KARABAIĆ: *Muzički folklor Hrvatskog primorja i Istre*, [vlast. nakl.], Rijeka 1956, 103.

Četveroglasna je obradba za omladinski / ženski zbor *Bilo vavik veselo te Star me je prosija*. Četveroglasni izvorni zbor *Pod Učkun* ima i solističke dionice, a njegova je jezgra istoimeni dvoglasni zbor (n. pr. 2). Također izvorni četveroglasni zbor *Črčak*, čija je tekstna osnova također preuzeta iz zbirke *Istarske narodne pjesme*, ima početak pisan za šest dionica (prvi i drugi soprani *divisi*, alti *divisi*), a harmonijski gledano radi se o troglasju. Svi se spomenuti zborovi, bez obzira da li su obradbe narodnih napjeva ili izvorni Matetićevi radovi, zasnivaju na jednom od četiri tipa ili na kombinacijama tipova Matetićeve istarske ljestvice. Iz navedenog proizlaze uglavnom mali ambitus dionica, postupni pomaci unutar zbornih dionica, tipično kadenciranje preuzeto iz istarsko-primorske folklorne glazbe (smanjena terca i unisono).

U okviru dursko-molskih tonaliteta skladan je trostavačni ciklus *Otroci v naši domovini*. Ciklus je namijenjen dječjim solistima uz troglasni dječji ili ženski zbor. Uglazbljuje slovenske stihove Ruže Lucije Petelinove, a dovršeno je 1953. godine. Stavci su *V pregnanstvu*, *Vrnitev* i *Otroci vsega sveta*, utemeljeni na slovenskom glazbenom folkloru, posebice II. stavak *Vrnitev* gdje se javlja napjev *Kje so tiste stezice*.

Pod Učkun kurdice bele
(Pjevači: Drago Bervais:)

J. Matetić Ronjgov.

più mosso

Notni primjer 2: Ivan Matetić Ronjgov, početak skladbe *Pod Učkun*, autograf

III.1.4. Ženski zborovi

Jedini autografi na kojima piše »ženski zbor« su rukopisi skladbi *Narékovane za sinom*, *Balada o majkama, ženama i sestrama*, obradbe *Reci da su moja*, *Puna j'Pula mladih marinera* te *Karišik* (*Karanfilu*, *Starom domu*, *Luce moja*). *Narekovane za sinom* skladano je 1945. prema tekstu iz zbirke *Istarske narodne pjesme* za dvoglasni ili troglasni ženski zbor sa sopranom solo. Skladba se može smjestiti u a-mol, s naglašenom ulogom male terce (osobito na početku teme odnosno zaziva »Sine moj«). *Balada o majkama, ženama i sestrama*, dovršena 1946. godine, uglazbljuje stihove Nikole Polića, a u podnaslovu stoji »Recitativ uz pratnju troglasnog ženskog zbora«. Također se ne temelji na tzv. istarsko-primorskoj ljestvici, ali sekundni pomaci zbornih dionica, pojedine melodijske linije koje proizlaze iz kromatike (tada glasovi tvore povećani sekstakord) te mali opseg daleka su veza sa »istarsko-primorskim skladbama«.

Triptih *Partizanova smrt* nastao je za istoimeni igrokaz Drage Gervaisa, a Matetić ga je skladao 1945. u Beogradu. U prvotnoj verziji napisao je *Pjesmu slobodi* (ili *Pjesmu o slobodi* kako piše u jednoj rukopisnoj inačici) za mješoviti zbor, *Naricaljku za mužem* za ženski zbor i mezzosopran solo te *Pjesmu proljeću* za mješoviti zbor. *Pjesmu slobodi*³⁷ preradio je za dvoglasni dječji zbor. Autor spominje i preradbu za muški zbor, ali ona u rukopisnoj ostavštini ne postoji. Mješoviti je zbor skladan u prirodnom molu, a utjecaj istarskoga glazbenog idioma očit je u paralelnom kretanju dionica u tercama te u unisonom završetku. Statutom općine Rijeka 1974. godine *Pjesma slobodi* proglašena je svečanom pjesmom grada Rijeke.

III.1.5. Muški zborovi

Ranom stvaralaštvu pripadaju rodoljubni muški zborovi *Prosvjeti* (skladan 1906.), *U osvit*, *Trozveznica*, *Dr. Matku Laginji*, *Himna slobodi*, *Stari dome*, zatim nešto kasnije nastali zbor *O krštenju prvih sokolskih čamaca na Rabu* (1934.). Sa zborom *U osvit* Matetić je izvršio kontrafakturu: pod glazbu je podmetnuo stihove Iva Zuccona te muški zbor nazvao *Koračnica Jugoslavenskog sokola u Baški*. Svi su navedeni zborovi četveroglasni te su skladani u tradicionalnim tonaliteta, s melodijskom i harmonijskom građom koja pripada glazbenoj romantici. Od ranih muških zborova svojevrsno odstupanje u glazbenom smislu pokazuje samo zbor *Dru. Matku Laginji*. U Matetićevoj ostavštini nalaze se dva autografa te jedan prijepis Matetićeve čistopisa zbora *Dr. Matku Laginji*. Jedan je autograf datiran 1910. te je kao mjesto nastanka ubilježena Opatija. Na navedenom se autografu Matetić potpisao kao Ivica Fanciće (prema imenu supruge Fanice). Na prijepisu ispod

³⁷ Ronjgov u svom popisu skladbi navodi ženski zbor *Slobodi*, a ne navodi *Pjesmu slobodi*. Budući da ostavština ne sadrži ni jedan rad sa naslovom *Slobodi*, pretpostavljam da se radi o istom radu.

notnog teksta piše: »Ocu i pastiru dobrom svih nas Istrana poklanja uz duboko poćitanje. U Zagrebu, dne 3. II 1930. Matetić.« Zbor je skladan za ćetveroglasni muški zbor uz bariton solo. Rad s tekstem ukazuje na prokomponirani oblik skladbe. Zbor se sastoji od sedam dijelova, a završava odužom codom. Skladan je u dur-ljestvici, a samo se u trećem dijelu, kod teksta »A Ti sve si svoje ųrtvovao rodu«, gdje nalazimo oznaku »Na pućki naćin« javlja dvoglasni citat istarskog narodnog pjevanja.

Ćetveroglasni revolucionarni muški zborovi koje je Ronjgov skladao nakon Drugoga svjetskog rata takoder su napisani u tradicionalnim tonalitetima, s time da su melodijske linije manje raspjevane te nemaju prizvuk glazbene romantike. Revolucionarni muški zborovi su *Na juriš*, *Pesem jugoslovanske vojne mornarice*,³⁸ *Pesem jugoslovanske ljudske armade*, *Narod te rodi iz krvi* (1953.). Prema glazbenim znaćajkama istoj grupi pripada troglasni muški zbor *Na prugu!*. Nazorovu pjesmu *Hrvatski kraljevi* uglazbljuje 1947. kao recitaciju uz dvoglasni muški zbor. Zasebnu cjelinu ćine obradbe osam partizanskih pjesama koje je skladatelj namjeravao objaviti u zbirci pod naslovom *8 partizanskih tema*. Obradbe su namijenjene ćetveroglasnom muškom zboru, a to su zborovi *Šumadija naša dika*, *Omladinka Mara* (s altom solo), *Na Kozari*, *Partizan*, *Bilećanka*, *Oj Kozaro*, *Makedoncite se borat* i *Ne odred a vojska*. Najzanimljiviji revolucionarni zbor je *Tito — to smo mi svi*, nastao prema stihovima Radovana Zogovića. U ćetveroglasju koje se uglavnom kreće u durskim i molskim ljestvicama, nalazimo kromatsko kretanje zbarskih dionica, disonantnije suzvuke (najćešće povećani sekstakord), septakorade sporednih stupnjeva u nizu, ali i interpolirano tipićno istarsko-primorsko dvoglasje s pripadajućim kadencama. Ćetveroglasni muški zbor s tenorom i baritonom solo, *Vesela ųalostinka*, uglazbljuje slovenske narodne stihove. Prva tema je izvorna Matetićeva, napisana u »narodnom duhu«, kako u partituri navodi skladatelj, a druga je tema »zelo stara narodna (z elementi ruske narodne muzike) kraško — goriška«.³⁹ Djelo je zaćeto u Aljaževoj dolini u Sloveniji, a dovršeno 1940. u Beogradu. Zbor *Le tre viecie* skladatelj je 1948. napisao za muški pjevaćki zbor KUD-a *Fratellanza* iz Rijeke, prema motivu preuzetom iz zbirke *Canzoni popolari dell'Istria*.⁴⁰

Opus sadrži petnaestak ćetveroglasnih harmonizacija istarsko-primorskih narodnih pjesama za muški zbor, od kojih su vjerojatno najranije nastale *Zrasla mi ladonja* te *Igralo mi zlato jabuko* (obje iz 1925. godine). Zbor *Sedan let se turska vojska spravlja* pojavljuje se i pod nazivom *Jelaćić ban i turska vojska*. Prema pisanju Dušana Prašelja na koncertu u Zagrebu su uz djela Jakova Gotovca, Marka Tajćevića i Zlatka Grgoševića bila praiizvedena i tri Ronjgovljeva muška zbora, obradbe *Zrasla mi ladonja*, *Igralo mi zlato jabuko* te *Marijice dušo*. Nakon praiizvedbe Antun Dobronić je prišao Matku Laginji i izjavio: »[...] ovo Matetićevo je glagoljica, a ono drugo

³⁸ Na autografu je skladateljjev potpis »Friculkin«. Usp. bilj. br. 9.

³⁹ U prijevodu »vrlo stara narodna (s elementima ruske narodne glazbe) kraško-gorićka«.

⁴⁰ Podatak preuzet s autografa skladbe.

JUTRO

ne zvo-ne zvo-ne

zvo- ne zvo- ne

zvo- ne zvo- ne

ne zvo- ne i po ma-lo

Meno mosso piu tosto

zvo- ne po

ka-ko se-ni va maglu ro-ne

ma-lo se-ni

ne ro-ne

ro- ne

Notni primjer 3: Ivan Matetić Ronjgov, završetak skladbe *Jutro*

latinica...«. ⁴¹ Ova se opaska vjerojatno odnosi na koncert Hrvatskog pjevačkog društva »Jablan«, koji je nastupio 10. svibnja 1936. pod ravnanjem Slavka Zlatića. Koncertni program sadržavao je izvedbe (ne praizvedbe!) Matetićevih radova *Zrasla mi ladonja* te *Pojmo mi mala na samanj*, a uz Matetića izvedene su skladbe Franje Lučića, Slavka Zlatića, Zlatka Grgoševića, Božidara Širole, Josipa Vrhovskog, Zlatka Špoljara i Ive Kokota.⁴²

Posebno mjesto među Matetićevim muškim zborovima pripada zboru *Istarski dan*, koji se u autografima javlja i pod naslovom *Maglica* te *Jutro*.⁴³ Zbor je skladan oko 1930. godine prema stihovima Drage Gervaisa. Kompoziciji, u osnovi skladanoj u G-duru, posebne »impresionističke« zvučne boje daju paralelne kvinte, korištene i u srednjem dijelu skladbe, a posebno u završnom s riječima dijelom stiha »zvoničići zvone«. Završni suzvuk skladbe je e-g-d-a-d (n. pr. 3).

III.1.6. Mješoviti zborovi

U tradicionalnim su tonalitetima skladani četveroglasni mješoviti zborovi *Opatiji*, *Sliku milu Istre naše*, *Kje so tiste stazice?* te *Donna Lombarda*. Zbor sa baritonom solo *Opatiji* nastao je na stihove Rikarda Katalinić-Jeretova, vjerojatno u razdoblju skladateljeva života u Opatiji, između 1905. i 1919. godine. Prema Nazorovim stihovima nastaje 1922. kratki zbor *Sliku milu Istre naše*. Obradbu koruške narodne pjesme *Kje so tiste stazice?* iz 1947. godine Matetić posvećuje slovenskom zborovodi Srećku Kumaru. Sljedeće godine piše obradbu talijanske pjesme *Donna Lombarda* preuzete iz zbirke *Canzoni popolari dell'Istria*. I ovaj rad postoji u inačici za muški zbor, koja je napravljena 1951. godine. Iz 1922. potječe zbarska minijatura *Motovunska šuma* skladana u dorskom modusu, napisana u Sušaku, koju skladatelj nije naveo u svom popisu. Rukopisna ostavština sadrži i tri nedovršene skice neimenovanog četveroglasnog mješovitog zbora s altom i baritonom solo prema stihovima Jakoba Aljaža. Na skicama nije naveden naslov zbora niti nadnevak već samo posveta *Jakobu Aljažu*. Uz troglasne harmonizacije istarsko-primorskih napjeva za mješoviti zbor *Istarska narodna himna* te *U Istri se zastava razvila* opus sadrži 18 četveroglasnih obradba.⁴⁴ Skladba *Mantinjada i tanac* jedina je iz ove skupine koja ne nosi naslov narodnog napjeva, iako se u njoj obrađuje napjev Ča

⁴¹ Usp. D. Prašelj, predgovor notnom izdanju Ivan Matetić Ronjgov, *Istarsko-primorski zborovi*, *Muški*, str.V.

⁴² Koncertni program je sačuvan u arhivu Hrvatskog glazbenog zavoda, a na njegovo me postojanje upozorila Nada Bezić, kojoj zahvaljujem na svim informacijama.

⁴³ Matetić u popisu skladbi navodi ime *Istarski dan*. U notnoj zbirci *Istarsko-primorski zborovi*, *Muški* skladba je tiskana pod nazivom *Jutro*.

⁴⁴ Zborovi *Tužna mladost moja* i *Radićeva rožica* su harmonizacije napjeva koje je Matko Brajša Rašan objavio u svojoj zbirci zborova *Hrvatske narodne popijevke iz Istre*, Pula 1910. U Brajšinoj se zbirci *Tužna mladost moja* naslovljava *Tuga mi je*. Matetić u svojim skicama harmonizaciju ovih napjeva naslovljava i *Lipa mladost moja*, a ostavština sadrži i nedovršene skice istoimene solo popijevke.

BELA NEDEJA

Ivo Matetić Ronjgov

Andante comodo, entusiastico

Soprano (S), Alto (A), Tenor (T), Bass (B)

mf Bela ne-de-ja be-li dan, poč' bi nam do-ma na sa-marij.

mf Ni-na ne-na o-ja ni-na ne-na

pp poč' bi nam doma

mf na samarij va Kastav ni-na ne-na

pp na samarij

p o-ja ni-na ne-na *pp* na samarij *mf* va Kastav

355

Notni primjer 4: Ivan Matetić Ronjgov, početak skladbe *Bela nedeja*

je *more*. Već je spomenuto da solo dionice u Matetićeveim zborovima nisu zahtjevne, a skladatelj ih koristi za oponašanje narodnog pjevanja »a due soli«. Često gradi zborove na izmjenjivanju solo i tutti odsjeka. Harmonijski gledano, u ovim se obradbama nigdje ne pojavljuju četverozvuci. Vrlo je često vođenje glasova u troglasju, a ne četveroglasju. Posebno mjesto u opusu ima mješoviti zbor *Bela nedeja* koji je skladatelj napisao na vlastiti tekst. »Bela nedeja« je tradicionalni, i danas popularni, kastavski sajmeni dan. Zbor je nastao u okupiranom Beogradu, vjerojatno 1943. godine, kada je skladatelj čeznuo za dalekim zavičajem. U ostavštini se nalazi i skica za ženski zbor. *Bela nedeja* je izvorni zbor, koji potpuno proizlazi iz istarsko-primorske narodne glazbe, te bi slabiji poznavatelji Matetićeve opusa mogli pomisliti da se radi o obradbi narodnog napjeva (n. pr. 4).

Dušan Prašelj je za Ronjgovljeve zborove, između ostalog, napisao: »Posebno napominjem, da se kod izvođenja Matetićeveih kompozicija uvriježilo pogrešno mišljenje kako ta djela treba izvodati na nekakav poseban 'istarski' način i da te pjesme mogu jedino Istrani dobro pjevati. Ako se radi o čistom netemperiranom folkloru onda je to točno, ali kod zbornih kompozicija nije tako. Matetićeve veličina je upravo u tome što je uspio pronaći zakonitosti istarskog narodnog pjevanja i što je primjenivši latentne harmonije već POSTOJEĆEG TEMPERIRANOG TONSKOG SLOGA postigao specifični dojam istarskog pjevanja. Prema tome Matetićeve zborove može pjevati svaki iole pismeniji zbor, ali treba paziti kao i kod ostale zborne muzike da se sve alteracije i modulacije pjevaju ČISTO a naročito unisona i oktave. Posebnu pažnju treba pokloniti jedino specifičnom 'marcato' pjevanju i ne zaboraviti važnost TEKSTA.«⁴⁵ Matetić je na brojnim autografima ispisivao bilješke upućene izvođačima te isticao važnost teksta narodnim pjevačima, apelirajući na izvođače da ne izostavljaju iz izvedbi nijednu kiticu teksta.

Vokalno-instrumentalnom dijelu opusa pripadaju dva zbora s instrumentalnom pratnjom, dvopjevi, solo popijevke te crkveni radovi. Uz a cappella obradbu narodnih napjeva *Paval je Anu na pir zval* i *Lipo mi je pod Kostrenun more* Matetić je napjeve obradio i za troglasni zbor uz instrumentalnu pratnju. U oba je rada instrumentalni dio partiture pisan za obou, klarinet in A, fagot, te uobičajeni gudački sastav.

III.1.7. Dvopjevi

Uz iznimku dvopjeva *Pod Učkun* te *Uspavanka*, u slučaju svih ostalih dvadesetak dvopjeva radi se o harmonizacijama istarsko-primorskih napjeva. U obliku dvopjeva za dva ženska ili dva muška glasa uz klavirsku pratnju obrađeno je 20 napjeva. Dvopjev *Hitala je Mare peščaci va more*, s podnaslovom *Mantinjada i*

⁴⁵ Predgovor Dušana Prašelja u notnoj zbirci Ivan Matetić Ronjgov, *Istarsko primorski zborovi, Dječji i ženski*.

kolo, namijenjen je ženskom i muškom glasu uz glasovir. Vokalne dionice gotovo svih dvopjeva donose nepromijenjene ili neznatno promijenjene izvorne napjeve. Klavirska pratnja je također uglavnom samo harmonijska podloga i ne pokazuje veću samostalnost. Razrađenije su jedino glasovirske pratnje dvopjeva *Oj Barbanka* i *Oj Labine*. Naslov *Pod Učkun* već se pojavio kao dvoglasni i četveroglasni zbor; dvopjev koristi istovrsnu građu. Dvoglasni napjev *Uspavanka* pojavljuje se već u *Čakavsko-primorskoj pjevacni*, a istovrsna je glazbena građa Matetiću poslužila za dvopjev, solo popijevku te klavirsku minijaturu. Za većinu dvopjeva ne znamo vrijeme nastanka. Možda je najranije nastao *Ča je more* (1930.), zatim je nekolicina napisana vjerojatno 1940. godine (*Oj zelena mala dumbrava*, *Hitala je Mare*, *Prišal mi je*, *Sijali smo tikvići*, *Aj spravljalj se divojko*), dvopjev *Oj Barbanka* nastao je 1952. te je posvećen dr. Vinku Panču,⁴⁶ a iz 1952. je i dvopjev *Zorčica oće da svane*. *Oj lužmarinac*, dvopjev uz pratnju klavira ili harmonija skladan je 1955. prema napjevu iz *Žminjštine*, a na autografu je posveta »In memoriam Mariji Perković«, skladateljskoj mladenačkoj ljubavi.

III.1.8. Solo popijevke

Dok među dvopjevima nema nijednoga koji ne pripada istarsko-primorskom ozračju, sa solo popijevkama je situacija drukčija. Najranije je, 1905., prema stihovima Silvija Strahimira Kranjčevića, nastala popijevka *Pjesma moje sreće*, posvećena tek vjenčanom paru. Međimurski narodni napjev Matetić je obradio oko 1920. u solo pjesmi *Tužna roža*. Anti Dukiću je posvećena solo popijevka *Hram* za bas (ili bariton) i glasovir, skladana 1937. na Dukićev tekst. U autografu se uz hrvatski tekst nalazi i njemački tekst. Na koncu notnog teksta u autografu stoji: »U Zagrebu namijenjeno g. Lavu Vrbaniću, da to on — kao najpozvaniji — prvi zapjeva.«. Popijevku je Lav Vrbanić doista i praižveo 12. siječnja 1938. godine, na društvenom koncertu Hrvatskog glazbenog zavoda u Zagrebu.⁴⁷ Iako za osnovu ima istarsku narodnu pjesmu, popijevka *Ni mi ne pišći* skladana je u G-duru. Postoji uz klavirsku pratnju te uz pratnju harfe; verzija uz harfu potječe iz 1939. godine. Popijevka *Ću — ću — ćun* također je skladana u G-duru, potječe iz 1943. godine, te postoji u varijantama za sopran uz glasovir ili uz harfu. Istarsko-primorskom glazbenom svijetu pripadaju popijevke *Tamo doli puli mora*, *Sunce zahaja*, *Sijali smo tikvići*, *Ča je more*, *Drago mi konja kuje*, *Drago mi konja jaše*, *Ne beri*, *Jele*, *Jabuke*, *Hopak*, *Uspavanka* (*Nani-nani*), *Moja zemja* te *Galijotova pesan*, od kojih se posljednje četiri ubrajaju među najuspješnije Matetićeve primjere solo popijevki. Od svih solo pjesama muškom vokalnom solistu namijenjene su samo, uz već navedeni *Hram*,

⁴⁶ Dr. Vinko Panac je bio liječnik koji je Matetiću operirao oči. Usp. *Dragi moj ženso*, 73, 74.

⁴⁷ Usp. koncertni program u ahivu Hrvatskog glazbenog zavoda. Na informaciji zahvaljujem Nadi Bezić.

Učinko i gori. Uspavanka L. Matetić Ronjgov

Iz zbirke „Istarske narod. pjesme“

Andante poco mosso

Notni primjer 5: Ivan Matetić Ronjgov, početak skladbe *Uspavanka*, autograf

Galijotova pesan, *Ne beri*, *Jele*, *Jabuke te Hopak*. Popijevka *Uspavanka* (n. pr. 5), nastala 1939. prema narodnom tekstu, poznata je i u klavirskoj inačici, a temelj je istoimena pjesma iz *Čakavsko-primorske pjevanke*. Izuzev tzv. istarske ljestvice Matetić u *Nani-nani / Uspavanki* koristi cjelostepenu ljestvicu u taktu ispred završne kadence. Prokomponirana solo popijevka *Moja zemja*, skladana 1940. na Gervaisove stihove, ima ishodište u napjevu *Popuhnul je tihi vetar* tj. glazbeno je srodna zborovima *Pod Učkun* i dvopjevu *Pod Učkun*. Poput *Uspavanke*, i u popijevci *Moja zemja* pojavljuje se cjelostepena ljestvica u klavirskom interludiju (nekoliko taktova) prije početka code. Zanimljivo je da ovu solo pjesmu Matetić uopće u svom popisu skladbi ne spominje. *Galijotova pesan* za bas i klavir dovršena je 1940. prema Nazorovim stihovima. U *Galijotovu pesan* umetnuti su motivi narodnih napjeva *Vrbniče nad morem* te *Zaspal Pave*. U izuzetno dugačkoj i zahtjevnoj popijevci (samo klavirski preludij ima 57 taktova) skladatelj niže odsjeke u kojima je istarsko-primorski prizvuk više ili manje prisutan, od dijelova koje možemo smjestiti unutar tradicionalnih tonalitetnih okvira, preko tzv. istarske ljestvice do dijelova u kojima nas zgusnuta kromatika udaljava od tonalitetnog načina skladateljskog mišljenja. Scherzo za bas i klavir *Hopak*, nastao 1942. godine, obrađuje poskočicu iz Labinštine *Opa, opa, opsasa*.⁴⁸ *Hopak* je u biti ostvaren u a-mol ljestvici (čak je i završni akord

⁴⁸ U ostavštini postoje skice muškog zbora *Hopak*.

tonički trozvuk a-mola) s istarskim elementima, od kojih je najočitija kromatika. Ostavština sadrži skice popijevki *Ronjgi* (?1941.) na Matetićeve stihove te *Barba Rike!* prema stihovima pjesnika Katalinića Jeretova. U obim je skicama ispisana samo vokalna dionica, a nedostaje klavirska pratnja. Matetić je u svojoj ranoj stvaralačkoj fazi pisao obradbe narodnih napjeva za glas uz pratnju tamburaškog orkestra. Sačuvana je samo skica obradbe napjeva *Zora je (Kad se dvoje drago razdiljuje)* za glas i brač.

III.1.9. Crkvene skladbe

U odnosu na cjelokupan Matetićeve opus crkveni radovi predstavljaju mali segment. U vlastitom popisu skladbi autor ove radove ne spominje, što je možda rezultat male važnosti koju im je pridavao, a možda i vremena u kojem je sačinio popis (1955.). Sudeći prema sačuvanoj skladateljskoj ostavštini, samo su dva rana crkvena rada izvorna, a svi su drugi rukopisi uglavnom harmonizacije pučkog crkvenog pjevanja, pretežito zabilježenog na otoku Krku. U Opatiji je 1912. pisan četveroglasni zbarski rad *Janjče Božji*, a *Dvoglasna misa u C-duru* skladana je za zbor i orgulje. Sačuvani su samo ulomci navedenih izvornih radova. Harmonizacija za četveroglasni mješoviti zbor *Budi hvaljeno* zasigurno pripada ranim radovima. Kastavski božićni napjev *Porodil se j'kralj nebeski* Matetić je harmonizirao u okviru frigijskog modusa kao solo popijevku (za glas i klavir) te kao dvoglasni zbor uz pratnju orgulja. Napjev iz istarskog sela Ježenja *Zašla zvezda* harmoniziran je 1955. za bariton i muški zbor. Ostale su vrlo jednostavne harmonizacije namijenjene dvoglasnom zboru uz orgulje, s time da, iako je dvoglasje zapisano u violinskom ključu, iz izvedbene se prakse zna da ova dvoglasja pjevaju zajedno ženski i muški glasovi. Matetić je harmonizirao *Dobrinjsku misu*, *Mrtvačku misu* iz Omišlja, *Litanije* iz Čepića (Istra), napjeve *Zdravo tilo*, *Zdravo tilo Isusovo*, *Ja se kajem*.

III.2. Instrumentalne skladbe

III.2.1. Klavirske skladbe

Ostavština sadrži autografe deset dovršenih klavirskih minijatura te četverostavačnu *Istarsku suitu*. U ostavštini se nalazi i nekoliko nedovršenih skica za neimenovane klavirske skladbe. Od brojnih skica izdvajam nedovršene skice *Sonatine op. 8 No. 1* na kojima se očito vrlo mlad autor potpisao kao Jean Baptiste Matetić. Sačuvani su ulomci prvog stavka *Allegretto* (C-dur) te ulomci trećeg stavka (istarska ljestvica na tonu fis). Minijature su većinom odraz skladateljeve intime odnosno prigodni radovi. Prema datumima zabilježenima na autografima pretpostavljam da su radovi nastajali od 1933. godine, kad je skladan *Tičji pir* do

1952. odnosno minijature *Mojoj Mirici za rođen — dan*. Većina minijatura posvećena je skladateljevim unucima, Mirjani / Mirici te Đorđu / Batici, djeci skladateljeve kćeri Ivke Damjanović. Skladatelj ih je najčešće potpisivao s *Nonić*. Unuci Mirici posvećene su skladbe *U album* (1942.), *Perpetuum mobile / U album* (1951.), *Boby u »Kopunovici«* (1951.)⁴⁹ te *Mojoj Mirici za rođen — dan* (1952.). Unuku Đorđu posvećen je rad *Nonić Batici za rođen — dan* (1951.) nastao prema melodiji tada osmogodišnjeg Đorđa. Skladba *Ljulja cimbulja / Uspavanka* (1949.) posvećena je obim unucima. Ove prigodne minijature nastale su u Beogradu i Rijeci, izuzev rada *Nonić Batici za rođen — dan* koji je napisan tijekom odmora u Dovju (Slovenija). Sve minijature posvećene unucima skladane su u dursko-molskom ljestvičnom sustavu. Tragove istarsko-primorske narodne glazbe moguće je pronaći samo u frigijskim kadencama skladbi *Ljulja cimbulja* te *Nonić Batici za rođen — dan*. U dva takta rada *Ljulja cimbulja* pojavljuje se pentatonska ljestvica. Ostavština sadrži i autografe klavirskih minijatura posvećenih Matetićevevim prijateljima, nastalih u Beogradu. Blanki Tomašić-Gervais posvećena je skladba *Kušćić sreći* (1942.), a neimenovani rad s oznakom tempa *Andante molto sostenuto* (1944.) posvećen je Kostu Tomašiću, prema čijoj je melodiji i napisan. Kao što je razvidno iz prethodnog teksta dr. Vinku Pancu posvećeni su brojni vokalni radovi, a posveta njemu stoji i na autografu skladbe *Nani — nani / Uspavanka* iz 1949. godine. Jezgru klavirske minijature, kao i istoimene solo popijevke, nalazimo u pjesmi *Uspavanka*, objavljenoj u *Čakavsko-primorskoj pjevanici*. Dvoglasna dječja pjesma odnosno solo popijevka nastale su prema stihovima narodne poezije. Klavirska minijatura je istovjetne melodijsko-harmonijske građe, a izuzev različitog izvođačkog aparata, različiti su opsezi (solo popijevka je opsežnija) te klavirske dionice (klavirska pratnja popijevke jednostavnije je fakture od klavirske minijature). I klavirska skladba *Tičji pir* nastala je prema istoimenom dvoglasnom dječjem zboru. Za razliku od vrlo jednostavnog kratkog zbora, klavirska je skladba četverostruko opsežnija te je najzahtjevnije Matetićevo klavirsko djelo. Skladba *Tičji pir* posvećena je sušačkoj odnosno riječkoj pijanistici Mariji Štrčaj-Paravić.⁵⁰ *Uspavanka* i *Tičji pir* skladane su u ozračju istarsko-primorskoga glazbenog idioma. Uvod te prijelazni taktovi *Tičjeg pira* proizašli su iz kromatike. Ujedno, ove su dvije skladbe najpoznatiji i najizvođeniji Matetićevevi klavirski radovi.

Matetić u svom popisu skladbi iz 1955. godine navodi šest radova za klavir: *Uspavanka*, *Tičji pir*, *Boby u »Kopunovici«*, *Dječje radosti*, *Ljulja cimbulja* i *Kušćić sreći*.

⁴⁹ Bobby je bio obiteljski pas ljubimac, a Kopunovica posjed obitelji Damjanović.

⁵⁰ Prema usmenoj informaciji njezine kćeri Velinke Grandić rođ. Štrčaj, također profesorice glasovira, Marija Štrčaj-Paravić (Rijeka, 1900.-1960.) diplomirala je klavir u klasi prof. Romana Veselyja na Državnom glazbenom konzervatoriju u Pragu. Koncertirala je kao solistica i korepetitorica. Predavala je klavir u Matetićevoj privatnoj glazbenoj školi, zatim u Gradskoj muzičkoj školi u Sušaku te u Glazbenoj školi u Rijeci. Jedna od njezinih brojnih učenica bila je i Matetićeva kći Ivka. Usp. Lovorka RUCK: Marija Štrčaj-Paravić, pijanistica i glazbeni pedagog, *Sušačka revija*, 2 (1994) 5, 47-49.

U ostavštini nije pronađen nijedan rad s naslovom *Dječje radosti*. Četiri minijature posvećene unucima u popisu ne spominje, a sve su skladane do 1955. Da li je rad *Dječje radosti* izgubljen ili je to drugi naziv za jednu od preostale četiri minijature, ili je možda skladatelj želio minijature *U album, Perpetuum mobile / U album, Mojoj Mirici za rođen — dan te Nonić Batici za rođen — dan* objediniti u ciklus pod nazivom *Dječje radosti*, nije poznato.

Ciklus *Istarska suita* sadrži četiri minijature. Prvotno je nastao kao glazba za film »Barba Zvane«. Skladan je 1948. i 1949. godine. U uvodnom stavku *Volovi odlaze iz sela* Matetić koristi motiv iz vlastitog djela *Roženice*. Navedeni motiv u skladbi *Roženice* pjeva muški zbor na stihove »Vavik su naši dani teški bili«, a čiste kvinte simboliziraju »prazne žepe«. ⁵¹ Stavak *U ofenzivu / Povratak u Istru* obrađuje narodnu pjesmu iz Žminjštine *U Istri se zastava razvila*. Treći stavak, *U Logoru*, obrađuje istarsku narodnu pjesmu *Aj spravljalj se divojko* iz Šumbrega (istoimeni Matetićeve dvopjev). Zadnji stavak suite, *Mantinjada i koračnica*, također obrađuje narodne motive. *Mantinjada* oponaša svirku sopila, a *Koračnica* je obradba pjesme *Ive kosi, rukavice nosi* (također istoimeni Matetićeve dvopjev). Za film »Barba Zvane« Matetić je napisao klavirsku verziju, a skladatelj Krešimir Baranović bio je zadužen za instrumentaciju. U prvotnoj verziji nalazimo i Matetićeve sugestije za instrumentaciju: u klavirsku su dionicu upisani oboa, engleski rog, fagot i rog, glazbala koja mogu dočarati zvuk istarskih narodnih glazbala. Film »Barba Zvane« redatelja Vjekoslava Afrića snimljen je prema scenariju Drage Gervaisa i Vjekoslava Afrića. Radnja filma smještena je u 1945. godinu, obrađuje partizansku tematiku, a djelomično se odvija u Istri. Kao skladatelj glazbe naveden je isključivo Krešimir Baranović. ⁵² Premijera filma bila je u listopadu 1949. godine. Nisam bila u mogućnosti utvrditi da li se u filmskoj glazbi uopće koristi i Matetićeve glazba ili ne. ⁵³ Kao klavirski ciklus *Istarsku suitu* praisveo je u Rijeci 1979. godine Edi Terbovc, tadašnji učenik klavira riječke srednje glazbene škole. ⁵⁴

Iako je Matetićeve kći Ivka bila harfistica, skladatelj je harfi posvetio svega jednu solističku skladbu. Radi se o skladbi *Ću-ću-ćun / Scherzo*, preradbi ranije nastale solo popijevke, koji je *Ćaća-nonić* (potpis na autografu) napisao »Pod Avalon« 1944. te posvetio kćeri Ivki i unuku Đorđu. Već je spomenuta istoimena solo popijevka, posvećena dr. Vinku Pancu, koja postoji u inačici uz klavirsku pratnju te uz pratnju harfe. Razlike skladbe za harfu te solo popijevke uočavamo samo u redosljedu pojedinih motiva, oznakama tempa te figuraciji akorada. Osnovu klavirske pratnje prvog dijela solo pjesme čine staccato akordi, a u skladbi za harfu češći su razloženi akordi, mnogo primjereniji harfi.

⁵¹ Prema usmenoj informaciji Dušana Prašelja.

⁵² Usp. www-film.hr. Iako se u internetskim izvorima film navodi pod nazivom *Barba Zvane*, Matetić u autografima piše *Barba Zvane*.

⁵³ U knjizi *Glazba s ekrana* autorice Irene Paulus nisam naišla na nikakav podatak o spomenutom filmu.

⁵⁴ Informacija Velinke Grandić.

III.2.2. Skladbe za tamburaški orkestar

Ranom opusu pripadaju radovi za tamburaški orkestar, koji su nastajali u prva dva desetljeća prošloga stoljeća. Iz 1900. potječe kajdanka naslovljena *Barbanke*, u kojoj se nalazi *Karišik* s ispisanom samo jednom dionicom. Sačuvana je i partitura iste skladbe za tamburaški orkestar i sopele. *Karišik* je skladan u d-molu, a dvoglasna je svirka sopela umetnuta (bez pratnje tamburaškog orkestra) u rad. U kajdanci *Barbanke* zapisana je jednoglasna mazurka *Opatiji*, koja sigurno potječe iz kasnijeg vremena, kad je skladatelj živio u Opatiji. U ostavštini se nalaze i skice skladbi za tamburaški orkestar: *Predigra u D-duru*, *Karišik*, još jedan neimenovani karišik. Iz naslova pjesama vidljivo je da je Matetić obrađivao tada popularne pjesme.⁵⁵ Radovi za tamburaški orkestar su u okviru dursko-molskih ljestvica. Matetić ih u svom popisu skladbi ne navodi.

III.3. Scenska glazba

O scenskoj glazbi Ivana Matetića Ronjgova danas se vrlo malo zna. Skladatelj ju također ne spominje niti u svom popisu djela. Prema dostupnim podacima i rukopisima iz ostavštine pisao je scensku glazbu za igrokaze *Šokica*, *Ružanka / Ružica*, *Sirote*, *Pingvini* te *Kobilic i Lakat brade pedalj muža*. Scenske glazbe prva tri igrokaza pripadaju ranom, »opatijskom« stvaralačkom razdoblju, scensku glazbu za igrokaz *Pingvini* ne možemo datirati, a *Kobilic i Lakat brade pedalj muža* pripada zadnjem stvaralačkom desetljeću. Za igrokaz *Šokica* prema tekstu Ilije Okrugića, koji je bio prikazivan u Opatiji 1913. godine, Matetić je pisao obradbe narodnih pjesama. Sačuvani su samo fragmenti odnosno skice pjesme Pere (lik iz igrokaza) *Moja draga, moja dika* te zbor *Sviraj, sviraj gajdašiću*.⁵⁶ Skice i dovršeni autografi scenske glazbe *Ružanka / Ružica* (oba se naziva pojavljuju na autografima) nastali su za igrokaz *Ružanka*, koji je prema bajci *Trnoružica* braće Grimm napisao Ljudevit Varjačić. Scensku glazbu *Ružanka*, »Igru s pjevanjem u III. čina i jednom slikom« kako piše u autografu, Matetić je započeo pisati 1911. godine, a dovršio 1912. Klavirski je izvadak sačuvan u cijelosti, a od partiture, očito skladane za soliste, zbor, gudače i klavir, ostali su u ostavštini tek fragmenti. Sve su dionice, kako solističke i zborske, tako i instrumentalne vrlo jednostavno pisane, dostupne za izvedbu djeci ili odraslim amaterima.⁵⁷ Scenska glazba za igrokaz *Sirote*, prema tekstu Rikarda Katalinića Jeretova objavljenom u listu *Mladi Hrvat*, dovršena je 1916. godine, a u ostavštini su pohranjeni samo ulomci odnosno određeni brojevi.

⁵⁵ Npr. *Luče moja*, *Za jedan časak radosti*, *Brod nek ćuti*, *Milo moje*, *Slovensko dekle* itd.

⁵⁶ Viktor Car Emin i Matetić predstavu su uvježbali s odraslima, a sam je Matetić bio među glumcima. Glavna ženska uloga Šokice povjerena je Anki Đurski, kasnije popularnoj opernoj pjevačici poznatoj pod imenom Ančica Mitrović.

⁵⁷ Car Emin i Matetić priredili su izvedbu *Ružanke* s učenicima 1912. godine.

Sačuvani su autografi *Uvoda — svečane koračnice* za klavir, zatim molitva *Hvala Tebi Božja majko* te *Božja majko, zvijezdo morska* za dvoglasni dječji zbor, fragment *Bože, gdje sam* za alt uz glasovir, te *More, more crno polje* za dvoglasni zbor, gudače i glasovir. O eventualnom prikazivanju igrokaza *Pingvini* prema romantičnoj priči za djecu Viktora Cara Emina nemamo podataka. U ostavštini su svega tri nedatirana autografa za koja sa sigurnošću možemo reći da pripadaju scenskoj glazbi za igrokaz *Pingvini*. Radi se o dva fragmenta četveroglasnog ženskog/dječjeg zbora *Nankaj mi ga* te klavirskoj skici u kojoj se također obrađuje ista pjesma. Nije moguće ustanoviti je li Matetić skladao cjelokupnu scensku glazbu za *Pingvine* te je ona većim dijelom izgubljena ili osim navedenih fragmenata nije ništa drugo ni napisao. Scenska glazba za bajku u 5 slika Milana Čečuka *Kobilic i Lakat brade pedalj muža* nastala je 1955. godine. »Bajku za lutke i djecu« Čečuk je napisao prema narodnoj priči. U ostavštini se nalazi skica klavirskog izvadka. U određenim se brojevima pojavljuje prizvuk slavonskoga glazbenog folklora (npr. *Savila se grana jorgovana*). Arije glavnih likova, npr. *Gruje*, *Zlatice*, *Lakat brade*, su vrlo jednostavne, a pogotovo dionice sporednih likova (*Dušići*). Isto se odnosi i na zborove. Budući da je pohranjen samo klavirski izvadak, Matetić vjerojatno nije orkestrirao ovu scensku glazbu.⁵⁸

IV. Zaključak

Matetićevo doprinos hrvatskoj glazbenoj kulturi, a posebice u Istri i Hrvatskom primorju, već je odavna prepoznat. Pulska i riječka glazbena škola, kao što je već spomenuto, nose njegovo ime. U okviru Kulturno-prosvjetnog društva *Ivan Matetić Ronjgov* osnovan je 1990. Riječki oratorijski zbor *Ivan Matetić Ronjgov*, čiji je idejni začetnik i dirigent Dušan Prašelj.⁵⁹ Na zborskoj bijenalnoj manifestaciji *Matetićevo dani*, utemeljenoj 1980. prigodom proslave 100. obljetnice skladateljeva rođenja, izvode se i praizvode prvenstveno hrvatske zborske skladbe. Organizator manifestacije je Ustanova Ivan Matetić Ronjgov.

Matetićevo opus broji 282 dovršena rada odnosno 61 mješoviti zbor, 45 muških zborova, 11 ženskih zborova, 28 omladinskih odnosno ženskih zborova, 28 dječjih zborova, 16 dječjih pjesmica, 17 solo pjesama, 23 dvopjeva, 28 crkvenih skladbi, 14 klavirskih skladbi, 1 minijaturu za harfu, 4 rada za tamburaški orkestar te 6 scenskih glazbi.⁶⁰ Određeni se broj vokalnih skladbi pojavljuje u inačicama za različite vrste zbora ili npr. kao zbor i solo popijevka te je broj naslova manji. Ako izuzmemo naslove koji se ponavljaju, Matetićevo opus sadrži 239 radova. U ostavštini

⁵⁸ U prilog toj tvrdnji ide i činjenica da je bajka premijerno izvedena 1959. godine u Zagrebu, sa scenskom glazbom Branimira Sakača.

⁵⁹ Od 2008. godine pjevački zbor djeluje kao samostalna kulturna udruga.

⁶⁰ Vidi popis skladbi u prilogu.

se nalazi i veliki broj skica nedovršenih ili tek započetih radova. Znatan dio opusa pripada obradbama i harmonizacijama narodnih napjeva, čak 172 skladbe, dok je 110 izvornih djela. Vokalne skladbe nastale su prema pjesničkim stihovima ili prema narodnoj poeziji, a pisane su na hrvatskom književnom jeziku, čakavskom narječju, slovenskom, srpskom, makedonskom, staroslavenskom (crkvene skladbe) i talijanskom jeziku.

Bard istarsko-primorske glazbe svojim je skladbama dokazao vrijednost glazbenog idioma svojeg zavičaja te pokazao onima koji su ga željeli slijediti kako se na temelju narodnoga glazbenog blaga može krenuti novim putovima. Ronjgovu pripada neosporno prvenstvo među skladateljima koji su umjetnički obradili istarsko-primorski glazbeni idiom u vokalnom stvaralaštvu. Njegovim je putem među prvima krenuo Slavko Zlatić, koji je isti idiom prenio na instrumentalno stvaralaštvo. Izvršio je golemi utjecaj na sve autore koji su nakon njega skladali i skladaju djela utemeljena na istarsko-primorskom glazbenom folkloru.

PRILOG

POPIS SLADBI IVANA MATETIĆA RONJGOVA

Mješoviti zborovi /a cappella

Opatiji, ?1910-ih
Sliku milu Istre naše (Istri), ?1922.
Blago mi na viru, ?1924.
Pod ponestrun kantani, ?1924.
Zrasla mi ladonja, ?1924.
[Jakobu Aljažu], ?1927.
Ča je more, 1928.
Igralo mi zlato jabuko, ?1928.
Ne beri, Jele, jabuke, ?1928.
Cviće mi polje pokrilo, 1929.
Savila sam krasan vijenac, ?1920-ih
Zovni ga, majko, na konak, ?1920-ih
Majka Maru, 1930.
Na vrh gore javor drivo zeleno, 1930.
Zaspal Pave, 1930.
Oj zelena mala dumbrava, ?1930.
Bilo vavek veselo, ?1932.
Ćaće moj, 1933.
Roženice, 1935.
Mantinjada i tanac, 1939.

Krušvica se potresuje, ?1930-ih
Svirajmo igravimo, ?1930-ih
Tri sestrice, ?1930-ih
Bela nedeja, 1943.
Pjesma proljeću, 1945.
Pjesma slobodi, 1945.
Lipa mladost moja (Tužna mladost moja), ?1945.
Radićeva rožica, ?1945.
Sedila tužna grlica ?1945.
Istarska narodna himna, 1946.
Oj divojko, 1946.
U Istri se zastava razvila, 1946.
Aj, Istro naša, 1947.
Aj, spravlaj se divojko, 1947.
Jedna majka umrla, 1947.
Kje so tiste stazice, 1947.
[*Majka čerku*], 1947.
Moj se dragi, 1947.
[*Oj cvili jelen*], 1947.
Oj lužmarine, 1947.
Paval je Anu na pir zval, 1947.
Prišal mi je sivi sokol, 1947.
Vigrujem svatovo, 1947.
Druže Tito ljubičice bijela, ?1947.
Kosci kosaju, ?1947.
Rodila loza, ?1947.
Što se zbito, ?1947.
Ti si mi sva mila, ?1947.
Donna Lombarda, 1948.
Reci da si moja, 1949.
Puna j'Pula (Puna j'Pula mladih molnarića), ?1940-ih
Ti ćeš plakat, ?1940-ih
Malo mantinjade v Rike na palade, 1951.
Vinčace, 1952.
U Lindaru lip samanj, 1953.
Mantinjada domaćem kraju, 1954.
Priko trne Kranjske gore, ?1955.
Naš kanat je lip, 1956.
Oj Labine, 1957.
Na mamin grobak, 1959.

Mješoviti zbor uz tamburaški orkestar

Halubjani veli judi, 1958.

Muški zborovi/ a cappella

- Prosvjeti (Narodnoj prosvjeti)*, 1906.
U osvit, 1907.
Dru Matku Laginji, 1910.
Himna slobodi, 1918.
Pala j' rosa, 1924.
Igralo mi zlato jabuko, 1925.
Oj jesenske duge noći, ?1925.
Zrasla mi ladonja, 1925.
Cviće mi polje pokrilo, 1929.
Koračnica jugoslavenskog sokola u Baški, ?1920-ih
Marijice dušo, ?1920-ih
Pjesma Rubeških Mihovilara (Mihovilovi), ?1920-ih
Stari dome, ?1920-ih
Trozveznica, ?1920-ih
Istarski dan (Jutro, Maglica), 1930.
Pojmo mi, mala, na samanaj, ?1930.
Jelačić ban i turska vojska, 1931.
Luce moja, 1932.
Čaće moj, 1934.
O krštenju prvih sokolskih čamaca na Rabu, 1934.
Ive kosi, rukavice nosi, 1939.
Bilo vavek veselo, ?1930-ih
Brkica (Brkica je lipa mlada), ?1930-ih
Ne beri, Jele, jabuke, ?1930-ih
Oj divojko jabuko rumena, ?1930-ih
Sedan let se turska vojska/spravlja, ?1930-ih
Ti si mi sva mila (Ti si sva mila i draga), ?1930-ih
Vesela žalostinka, 1940.
Bilećanka, 1945.
Makedoncite se borat, 1945.
Na Kozari, 1945.
Ne odred a vojska, 1945.
Oj Kozaro, 1945.
Omladinka Mara, 1945.
Partizan, 1945.
Pesem jugoslovanske ljudske armade, 1945.
Pesem jugoslovanske vojne mornarice, 1945.
Šumadija naša dika, 1945.
Pjesma Jadranskih stražara, 1945.
Pjesma slobodi, 1945.
Tito — to smo mi, svi! (Tito), ?1945.
Hrvatski kraljevi, 1947.
Le tre viecie, 1948.
Na juriš, ?40-ih
Na prugu!, ?40-ih
Narod te rodi iz krvi, 1953.

Ženski zborovi/a cappella

Karišik (Karanfilu, Starom domu, Luce moja), 1922.
Široka kuntrado, 1924.
Ča biš volel Maru?, ?1924.
Kad mornari iz vijaja dođu, 1930.
Narékovane za sinom, 1945.
Naricaljka za mužem (Partizanova smrt), 1945
Balada o majkama, o ženama i o sestrama, 1946.
Puna Pula mladih molnariča (Puna j'Pula mladih marinera), 1949.
Jadri brode, ?1940-ih
[Kostrena, Sv. Barbara], ?1940-ih
Reci da si moja, ?1940-ih

Ženski zborovi /omladinski zborovi /a cappella

Zresal mi je zelen bor, 1924.
Vrbniče nad morem, ?1930.
Zorčica oče da svane, ?1930.
Bilo vavek veselo, ?1930-ih
Pjesma slobodi (Slobodi), 1945.
Na Kordunu, ?1945.
Bakar i Bakarac, 1947.
Luce moja (Ca se je zgodilo), 1947.
Istarska narodna himna (Draga nam je zemlja), 1947.
Lipo mi je pod Kostrenun more, 1947. (1951. uz instrumentalnu pratnju)
Bakar i Bakarac, 1947.
Paval je Anu na pir zval (Paval Ana), 1947. (1951. uz instrumentalnu pratnju)
Sliku milu Istre naše, 1947.
Smelo smo pošli, 1947.
Vapor plovi, 1947.
Vinčace, 1947.
Zaspala je Katica, 1947.
Lipa mi Mare, ?1947.
U Istri se zastava razvila, ?1947.
Oj divojko, jabuko rumena, ?1948.
Moja žena žito žanje, 1949.
Oj Labinjka, Labinjan, 1949.
Igralo mi zlato jabuko (Igrala mi ta zlata jabuka), ?1940-ih
Partili smo 'z Rike bila grada, ?1940-ih
Pod Učkun, ?1940-ih
Rodila loza, ?1940-ih
Naranča se vitru moli, 1954.
Tamo doli puli mora, 1954.

Dječji zborovi / a cappella

Evo me opet, ?1920-ih
Kad nam sunce, ?1920-ih
Karanfilu, ?1920-ih
Motovunska šuma, ?1920-ih
Stari dome, ?1920-ih
Visibaba, ?1920-ih
Drenjula se trese, ?1930.
Oj javore, zelen bore, ?1930.
Popuhnul je, ?1930.
Čaće moj, 1932.
Kolo, 1932.
Tičji pir, ?1932.
Uspavanka, ?1932.
Ča je more, 1939.
Črčak, ?1930-ih
Jež prez brageš, ?1930-ih
Kos, ?1930-ih
Mačji pir, ?1930-ih
Peteh kukuriče, ?1930-ih
Pod Učkun, ?1930-ih
Slipi miš, ?1930-ih
Tužan vrabac, ?1930-ih
Istrom, 1945.
Sijali smo tikvići, 1948.
Istarska narodna himna, 1946.
Otroci v naši zgodovini (V pregnanstvu, Vrnitev, Otroci vsega sveta), 1953.
Vrbniče nad morem, 1954.
Na mamin grobak, 1959.

Solo pjesme

Pjesma moje sreće, 1905.
Tužna roža, ?1920.
Zora je [sopran uz brač], 1924.
Sunce zahaja, 1927.
Moje srce [sopran uz brač], ?1920-ih
Ča je more, 1930.
Hram, 1937.
Drago mi konja kuje, 1938.
Uspavanka (Nani-nani), 1938.
Ni mi ne pišći [sopran uz harfu], 1939.
Moja zemja/Pod Učkun kućice bele, 1930-ih
Galijotova pesan, 1940.
Hopak, 1942.
Ću-ću ćun, 1943.

Sijali smo tikvići, ?1940-ih
Ne beri, Jele, jabuke, 1950.
Tamo doli puli mora, ?1950-ih

Dvopjevi

Rodila loza, 1938.
Sestra brata s/z iglicun budila, 1938.
Uspavanka (Nani-nani), ?1938.
Ni mi ne pišći, ?1939.
Pod Učkun, ?1930-ih
Hitala je Mare (Hitala je Mare peščaci va more), 1940.
Ive kosi, rukavice nosi, 1940.
Mila mi majčice, 1940.
Prišal mi je (Prišal mi je sivi sokol, Prišal mi je sin visoki), 1940.
Sijali smo tikvići, 1940.
Oj zelena mala dumbrava, 1940.
Oj divojko, ?1940.
Popuhnul je (Popuhnul je tili vetar), ?1940.
Vrbniče nad morem, ?1940.
Oj spravlaj se divojko/Aj spravlaj se divojko, 1941.
Zaspal Pave, 1946.
Lipo mi je pod Kostrenun more, ?1940-ih
Ne beri, Jele, jabuke, 1950.
Oj Labine, 1950.
Zorčica oće mi da svane (Zorčica oće da svane), 1952.
Oj Barbanka, ?1952.
Oj lužmarine, 1955.
Tamo doli puli mora, ?1950-ih

Dječje pjesme

Majčica moj anđeo, 1900.
Bako, ?1900.
Dva svadljivca, Lastavicama, Mala Anka, Mali Istran, Mali Primorac, Molba cvijeća, Pile, Proljetna radost, Školsko zvonce, Sa visina snijeg prši, Znaš li pjesmo srca moga, 1906.-1910.
Proljetna radost, 1906.-1910.
[Kravice naša], 1916.
Batici-ribaru, 1950.

Crkvene skladbe

Budi hvaljeno, mješoviti zbor uz orgulje, ?1910-ih
Misa u F-duru, mješoviti zbor uz orgulje, ?1910-ih

Misa u Es-duru, dva glasa uz orgulje, ?1910-ih
Oče naš, glas uz orgulje, ?1910-ih
Ova vela milost, glas, violina i orgulje, ?1910-ih
Ovom dakle..., mješoviti zbor, ?1910-ih
Zdravo Marijo, ženski/dječji zbor, ?1910-ih
Zdravo tilo Isusovo, mješoviti zbor uz orgulje, ?1910-ih
Janjče Božji, mješoviti zbor, 1912.
Porodil se j' Kralj nebeski, bariton uz klavir, 1929.
Narodil nam se Kralj nebeski, dječji zbor uz klavir, ?1930.
Pokoj večni za mješoviti zbor, ?1930.
Dan gnjeva, dva glasa i orgulje, ?1930-ih
Dobrinjska misa, mješoviti zbor uz orgulje, ?1930-ih
Iz glubin ('Z lubin), glas uz orgulje, ?1930-ih
Izbavi me, glas uz orgulje, ?1930-ih
Izbavi me, muški zbor, ?1930-ih
Mrtvačka misa / Omišalj (Pristup, Dan od gnjiva, Responsorio, Iz glubin), mješoviti zbor uz orgulje, ?1930-ih
Zdravo Tilo I, glas uz orgulje, ?1930-ih
Zdravo Tilo II, glas uz orgulje, ?1930-ih
Zdravo Tilo Stvoritelja, mješoviti zbor, ?1930-ih
Oče naš, dječji zbor, ?1932.
Svetom Nikoli, dječji zbor, 1938.
Dvoglasna misa u C-duru, mješoviti zbor i orgulje, ?1940-ih
Zašla zvezda, bariton i muški zbor, 1955.
Ja se kajem, dva glasa uz orgulje, 1957.
Litanije, dva glasa uz orgulje, ?1950-ih
Porodil se j' Kralj nebeski, dva glasa uz orgulje, ?1950-ih

Klavirske skladbe

Sonatina op. 8 No. 1, ?1910-ih
Tiđji pir, 1933.
Bođulski tanci, ?1930-ih
Kušćić sreći, 1942.
U album, 1942.
Andante sostenuto molto, 1944.
 [Suita], ?1945.
Istarska suita, 1949. [za film *Barba Zvane*]
 (*Volovi odlaze iz sela, U ofenzivu / Povratak u Istru, U logoru / Melodija lirskog nastrojenja, Odred u pokretu / Mantinjada i koračnica*)
Ljulja cimbulja, 1949.
Uspavanka/Nani-nani, 1949.
Boby u Kopunovici, 1951.
Nonić Batici za rođen — dan, 1951.
Perpetuum mobile, 1951.
Mojoj Mirici za rođen — dan, 1952.

Harfa

Ću-ću ćun / Scherzo, 1944.

Tamburaški orkestar

Predigra u D-duru, ?1900.

Barbanke-Karišik, (*Lijepo ti je, Šetao se, Dragi se opet spoznaju, Lipo jadri novi brod po moru, Moderato, Predigra za Carevo, Predigra za Kraljevića Marka*), ?1900.

Opatiji — *Mazurka*, ?1900.

[*Karišik*] (*S Bogom neharina dušo, Brod nek ćuti, Nikdar ne bum..., Bil jesem proso..., Za jedan časak radosti hiljadu dana..., Nedeljno jutro, Loučeni, Milo moje, Slovensko dekle*), ?1920-ih

Scenska glazba

Ružanka/ Ružica, 1911.

Šokica, 1913.

Sirote, 1916.

Pingvini [fragmenti], ?1939.

Partizanova smrt (*Pjesma proljeća, Naricaljka za mužem, Pjesma slobodi*), 1945.

Kobilic i Lakat brade pedalj muža, 1955.

LITERATURA

BEZIĆ, Jerko: Hrvatska muzika: Narodna, u: *Muzička enciklopedija*, Jugoslavenski leksikografski zavod, Zagreb 1974, sv. 2, 168-175.

[BEZIĆ, Jerko.]: Hrvatska: Narodna muzika, u: *Leksikon jugoslavenske muzike*, Jugoslavenski leksikografski zavod »Miroslav Krleža«, Zagreb 1984, sv. 1, 328-336.

BONIFAČIĆ, Ruža: O problematici takozvane »istarske ljestvice«. *Narodna umjetnost*, 38 (2001) 2, 73-95.

BRAJŠA-RAŠAN, Matko: *Hrvatske narodne popijevke iz Istre*, Pula 1910.

FAJDETIĆ, Vladimir: Ivan Matetić-Ronjgov melograf, u: Vinko TADEJEVIĆ (ur.): *Ivan Matetić Ronjgov: Zbornik*, Ustanova »Ivan Matetić Ronjgov«, Rijeka 1983, 77-93.

ISTARSKE NARODNE PJESME, Istarska književna zadruga, Opatija 1924.

KABALIN, David (ur.): *Dragi moj ženso: Pisma Ivana Matetića Ronjgova* [*Ivan Matetić Ronjgov: Zbornik 4*], Kulturno-prosvjetno društvo »Ivan Matetić Ronjgov«, Rijeka 1995.

KARABAĆ, Nedjeljko: *Muzički folklor Hrvatskog primorja i Istre*, [vl. naklada], Rijeka 1956.

KLOBAS, Miro: Pedagoška djelatnost Ivana Matetića Ronjgova u Rijeci, u: Vinko TADEJEVIĆ (ur.): *Ivan Matetić Ronjgov: Zbornik*, Ustanova »Ivan Matetić Ronjgov«, Rijeka 1983, 57-69.

KLOBAS, Miro: Riječki skladatelji, u: Vinko TADEJEVIĆ (ur.): *Ivan Matetić Ronjgov: Zbornik 2*, Kulturno-prosvjetno društvo »Ivan Matetić Ronjgov«, Rijeka 1993, 5-19.

KOS, Koraljka (ur.): *Muzička akademija u Zagrebu 1921-1981: Spomenica u povodu 60. godišnjice osnutka*. Muzička akademija u Zagrebu, Zagreb 1981.

- KRPAN, Erika (ur.): *Hrvatsko društvo skladatelja — 60 godina: 1945.-2005.*, Hrvatsko društvo skladatelja, Zagreb 2005.
- LUKŠIĆ, Vjera (ur.): *Muzička škola Rijeka*, Centar za kadrove u obrazovanju i kulturi, Muzička škola Rijeka, Rijeka 1990.
- MAJER-BOBETKO, Sanja: *Glazbena kritika na hrvatskom jeziku između dvaju sojetskih ratova*, Hrvatsko muzikološko društvo, Zagreb 1994.
- MATETIĆ RONJGOV, Ivan: O istarskoj ljestvici, *Sveta Cecilija*, 19 (1925) 2, 37-42.
- MATETIĆ RONJGOV, Ivan: O bilježenju istarskih starinskih popijevki, *Sveta Cecilija*, 19 (1925) 6, 165-171.
- MATETIĆ RONJGOV, Ivan: Još o bilježenju istarskih popijevki, *Sveta Cecilija*, 20 (1926) 4, 125-127.
- MATETIĆ RONJGOV, Ivan: O narodnoj muzici Istre, *Muzičke novine*, 1946/2 (objavljeno i u: Vinko TADEJEVIĆ (ur.): *Ivan Matetić Ronjgov: Zbornik*, Ustanova »Ivan Matetić Ronjgov«, Rijeka 1983, 27-30.).
- MATETIĆ RONJGOV, Ivan: Neke napomene uz narodne melodije Suska, u: Mijo MIRKOVIĆ (ur.): *Otok Susak*, JAZU, Zagreb 1957, 331-333.
- MATETIĆ RONJGOV, Ivan: Crkveno pjevanje na otoku Krku, u: Vinko TADEJEVIĆ (ur.): *Ivan Matetić Ronjgov: Zbornik*, Kulturno-prosvjetno društvo »Ivan Matetić Ronjgov«, Rijeka 1983, 185-187. [Pretisak iz *Sveta Cecilija*, 25 (1931) 6, 205-206].
- MATETIĆ-RONJGOV, Ivan: *Zaspal Pave: Zbirka notnih zapisa narodnih pjesama Istre i Hrvatskog primorja*, prir. Dušan Prašelj, Izdavački centar Rijeka — Kulturno-prosvjetno društvo »Ivan Matetić Ronjgov«, Rijeka 1990.
- PAULUS, Irena: *Glazba s ekrana. Hrvatska filmska glazba od 1942. do 1990. godine*, Hrvatsko muzikološko društvo, Hrvatski filmski savez, Zagreb 2002.
- PEČAR-KARABAIĆ, Sonja: *Glazbena škola Ivana Matetića Ronjgova Rijeka*, Glazbena škola Ivana Matetića Ronjgova Rijeka, Rijeka 2000.
- PRAŠELJ, Dušan: Predgovor, u: Ivan MATETIĆ RONJGOV: *Rodoljubni i revolucionarni zborovi*, Kulturno-prosvjetno društvo Ivan Matetić Ronjgov — Prosvjetni sabor Hrvatske, Rijeka 1980, V-VI.
- PRAŠELJ, Dušan: Predgovor, u: Ivan MATETIĆ RONJGOV: *Istarsko primorski zborovi: Dječji i ženski*, Kulturno-prosvjetno društvo Ivan Matetić Ronjgov — Prosvjetni sabor Hrvatske, Rijeka 1981, V-VI.
- PRAŠELJ, Dušan: Predgovor, u: Ivan MATETIĆ RONJGOV: *Istarsko primorski zborovi: Mješoviti*, Kulturno-prosvjetno društvo Ivan Matetić Ronjgov — Prosvjetni sabor Hrvatske, Rijeka 1981, V-VI.
- PRAŠELJ, Dušan: Predgovor, u: Ivan MATETIĆ RONJGOV: *Istarsko primorski zborovi: Muški*, Kulturno-prosvjetno društvo Ivan Matetić Ronjgov — Prosvjetni sabor Hrvatske, Rijeka 1981, V-VI.
- RAČKI, Andrija: *Povijest grada Sušaka*, Tisak Primorskog štamparskog zavoda, Sušak 1929.
- RIMAN, Marija: Predgovor, u: Ivan MATETIĆ RONJGOV: *Zbirka solo pjesama za glas i klavir*, Kulturno-prosvjetno društvo Ivan Matetić Ronjgov, Rijeka 1986, [6-7].
- RIMAN, Marija: Nabožni pučki napjevi kako ih je zabilježio Ivan Matetić Ronjgov, u: Ivan MATETIĆ RONJGOV: *Zapisi pučkog nabožnog pjevanja Sjevernog Jadrana (otoka Krka, Hrvatskog primorja i Istre)*, Ustanova »Ivan Matetić Ronjgov« — Primorsko-goranska županija, Viškovo — Ronjgi 2005, 19-30.
- RUCK, Lovorka: Marija Štrcaj-Paravić, pijanistica i glazbeni pedagog, *Sušačka revija*, 2 (1994) 5, 47-49.

- RUCK, Lovorka: *Glazba s/bez granice: Skica glazbenog života u Rijeci i Sušaku od 1918. do 1941. godine*, Izdavački centar Rijeka, Rijeka 2003.
- RUCK, Lovorka: Skladbe za djecu Ivana Matetića Ronjgova i Josipa Kaplana, u: Ivana Paula GORTAN CARLIN (ur.): *Glazbeno obrazovanje u Istri tijekom stoljeća — u spomen Slavku Zlatiću: Zbornik radova s Trećeg međunarodnog muzikološkog skupa »Iz istarske glazbene riznice« = »Dal patrimonio musicale istriano«*, Katedra čakavskog sabora za glazbu, Novigrad — Grožnjan 2004, 153-180.
- SOKOLIĆ, Josip: Istarski učitelj Ivan Matetić z Ronjgi, u: Vinko TADEJEVIĆ (ur.): *Ivan Matetić Ronjgov: Zbornik*, Kulturno-prosvjetno društvo »Ivan Matetić Ronjgov«, Rijeka 1983, 38-56.
- ŠABAN, Ladislav: *150 godina Hrvatskog glazbenog zavoda*, HGZ, Zagreb 1982.
- ŠIROLA, Božidar: *Hrvatska umjetnička glazba. Odabrana poglavlja iz povijesti hrvatske glazbe*. Matica hrvatska, Zagreb 1942.
- TADEJEVIĆ, Vinko (ur.): *Ivan Matetić Ronjgov: Zbornik*, Kulturno-prosvjetno društvo »Ivan Matetić Ronjgov«, Rijeka 1983.
- VELJOVIĆ, Mirjana: Harmonijska nadgradnja istarskoga tonskog niza u djelima Matka Brajše-Rašana, Ivana Matetića Ronjgova i Slavka Zlatića, u: Doris BRUSIĆ (ur.): *Ivan Matetić Ronjgov: Odjeci glazbene prošlosti, Zbornik 6*, Ustanova »Ivan Matetić Ronjgov«, Viškovo — Ronjgi 2002, 135-170.
- ZLATIĆ, Slavko: Predgovor, u: Ivan MATETIĆ RONJGOV: *Izabrani zborovi a cappella*, Prosvjetni sabor Hrvatske, Zagreb 1979, VII-VIII.
- ZLATIĆ, Slavko: Analiza strukture tonskog niza, harmonije itd. u djelu Ivana Matetića-Ronjgova, u: Vinko TADEJEVIĆ (ur.): *Ivan Matetić Ronjgov: Zbornik*, Kulturno-prosvjetno društvo »Ivan Matetić Ronjgov«, Rijeka 1983, 70-76.
- ŽUPANOVIĆ, Lovro: Ivanu Matetiću va čast, u: Vinko TADEJEVIĆ (ur.): *Ivan Matetić Ronjgov: Zbornik*, Ustanova »Ivan Matetić Ronjgov«, Rijeka 1983, 152-159.

Summary

»PEOPLE'S INVENTIVENESS IS WHAT COUNTS MOST FOR ME«.
COMPOSER AND MUSIC COLLECTOR IVAN MATETIĆ RONJGOV

The composer, music collector and musical pedagogue, Ivan Matetić Ronjgov (Ronjgi, Viškovo, 1880 — Lovran, 1960), dedicated his life to research and promotion of the musical folklore of his native land, Istria and the Croatian Littoral.

After finishing teacher training college in Kopar he worked as a teacher in numerous places in Istria. In 1919, he emigrated from Istria because of the Italian occupation. From 1919 to 1921, he studied music at the Conservatory of the Croatian Music Institute in Zagreb. From 1921 to 1925, he was a teacher at the grammar school in Sušak, where he founded the Private Music School in 1923. From 1923 to 1939, he was secretary of the Music Academy in Zagreb. He spent the war years in Belgrade. He lectured on musical folklore at the Music Academy in Zagreb from 1945, and lived in Rijeka from 1947, teaching at the Music School of Rijeka until 1951.

Already as a young teacher Matetić set a goal for himself: to preserve from decline the folk music of Istria and the Littoral and to find ways to utilize it in the art of music. After research in Istrian and Littoral folk music, Matetić laid down the theoretical basis of Istrian-Littoral folk music and established the so-called Istrian scale. The results were published in the *Sv. Cecilija* [St Cecilia] periodical in 1925 and in 1926 (articles *O istarskoj ljestvici* [On the Istrian Scale], *O bilježenju istarskih starinskih popijevki* [On the Notation of Istrian Chants], *Još o bilježenju istarskih popijevki* [More on the Notation of Istrian Chants]).

Matetić's legacy is stored at the *Ivan Matetić Ronjgov* Institution, i.e. the *Ivan Matetić Ronjgov* Memorial Home in Ronjgi, Viškovo near Rijeka. He composed on the basis of his so-called Istrian scale. His opus contains solo chants (*Uspavanka* [Lullaby], *Moja zemja* [My Country], *Galijotova pesan* [The Galley-Slave's Song]), duets, choir compositions (arrangements and original compositions like *Črčak* [The Cricket], *Pod Učkun* [At the Foot of Učka], *Pjesma slobodi* [Song of Freedom]), piano miniatures (*Tičji pir* [Bird's Feast], *Uspavanka* [Lullaby]) and the *Čakavsko-primorska pjevanka* [Chakavian-Littoral Song Book, a collection of 128 two-part songs for children]). His chorus compositions make up the larger part of his opus, among which the most significant are *Ćaće moj* [My Papa], *Roženice*, *Naš kanat je lip* [Our chant is lovely], *Malo mantinjade v Rike na palade* [Ode on the Rijeka's boardwalk], *Mantinjada domaćemu kraju* [Ode to our homeland], *Na mamin grobak* [Beside Mama's grave].

His compositions demonstrated the value of the musical idioms of his native land, and proved that those who wanted to follow up on the basis of folk musical treasure could start new routes. Ivan Matetić Ronjgov was the first composer featuring Istro-Littoral musical idiom in vocal music.